

การออกแบบหนังสือเรื่องความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ
BOOK DESIGN OF ETHNIC AND CULTURAL DIVERSITY IN BANGKOK

นายโอภาสพล จงสิริรัตนกุล

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชานิตศิลป์ ภาควิชานิตศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2561

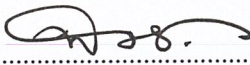
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบอนุญาตศิลปนิพนธ์

การออกแบบหนังสือความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ
BOOK DESIGN OF ETHNIC AND CULTURAL DIVERSITY IN BANGKOK

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ศิลป์

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์..... วันที่ ๑๘ พ.ค.-๒๕๖๑
(อาจารย์ พีรพงศ์ พงษ์ประภาพันธ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อศิลปนิพนธ์ การออกแบบหนังสือความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ
BOOK DESIGN OF ETHNIC AND CULTURAL DIVERSITY IN BANGKOK
ชื่อ นาย โอบาส์พล จงสิริรัตนกุล
สาขาวิชา นิเทศศิลป์
ภาควิชา นิเทศศิลป์
คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2561
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ พีรพงศ์ พงษ์ประภาพันธ์

บทคัดย่อ

โครงการนี้เป็นการศึกษา เรียบเรียง และสรุปข้อมูลเกี่ยวกับความหลากหลายทางเชื้อชาติ และวัฒนธรรมที่ก่อตัวขึ้นในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นที่ให้ความรู้แก่ผู้อ่านถึงประวัติความเป็นมา และการอยู่ร่วมกันของแต่ละชาติพันธุ์ซึ่งก่อให้เกิดการหลอมรวมกันของวัฒนธรรม เกิดเป็นเรื่องราวต่างๆที่เราคุ้นชินกันในปัจจุบัน

ได้มีการศึกษาการทำหนังสือ และการวาง Layout เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบหนังสือตามขอบเขตของงานที่ตั้งเอาไว้ โดยหนังสือจะแบ่งออกเป็น 5 บท ตาม 5 ย่านหลักที่ผู้จัดทำได้มีการค้นคว้าหาข้อมูลว่าเป็นย่านที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ โดยในแต่ละบทจะใช้การวาง Layout ที่ต่างกัน และสร้าง Symbols ที่ช่วยในการเล่าเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การทำศิลปนิพนธ์ครั้งนี้เกิดขึ้นและสำเร็จได้จากคนทุกคนที่มีส่วนร่วมช่วยสนับสนุน เพียงแค่ตัวเราคนเดียวคงไม่สามารถทำได้ ขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านที่คอยชี้แนะและตักเตือน ขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่ช่วยให้งานสำเร็จไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณคนที่เรารักและครอบครัวที่เป็นกำลังใจ ขอขอบคุณสิ่งต่างๆ ที่อยู่กับเราตลอดระยะเวลาของการทำงาน ขอขอบคุณบทสนทนาเหล่านี้ที่ทำให้เราผ่านปัญหาอะไรหลายๆ อย่าง ขอขอบคุณเวลาที่พาให้เรามาถึงตรงนี้ได้ ขอขอบคุณคนทุกคนที่เราอาจจะไม่รู้จักกัน

นาย โอบาส์พล จงสิริรัตนกุล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญภาพ.....	จ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของโครงการ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	2
1.3 ขอบเขตของโครงการ.....	2
1.4 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย.....	2
2 ความหลากหลายทางวัฒนธรรม.....	3
2.1 จุดเริ่มต้นของความหลากหลายทางวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ.....	3
2.2 การเข้ามาของคนต่างชาติ.....	4
2.3 อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติในไทย.....	9
3 การออกแบบหนังสือ.....	13
3.1 ความหมายของหนังสือ.....	13
3.2 องค์ประกอบของหนังสือ.....	13
3.3 ความสำคัญของหนังสือ.....	14
3.4 กระบวนการออกแบบและสร้างหนังสือ.....	14
3.5 กรณีศึกษาการออกแบบหนังสือ.....	17
3.6 อักษรวิจิตร.....	22
3.7 สัญลักษณ์.....	22
3.8 การออกแบบสัญลักษณ์และเครื่องหมาย.....	25

บทที่	หน้า
4 การออกแบบและแบบร่างการออกแบบ.....	26
4.1 ชื่อหนังสือ.....	26
4.2 กลุ่มเป้าหมาย.....	26
4.3 เนื้อหาในหนังสือ.....	26
4.4 ฟอนต์ที่ใช้ในหนังสือ.....	27
4.5 อักษรวิจิตร.....	28
4.6 สัญลักษณ์.....	32
4.7 ภาพประกอบภายในหนังสือ.....	36
4.8 การวางเลย์เอาต์และการออกแบบของแต่ละบท.....	39
5 ผลงานสำเร็จ.....	44
5.1 หนังสือ “บางกอก รวมมิตร”.....	44
6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	47
6.1 บทสรุป.....	47
6.2 ปัญหาและข้อจำกัดในการศึกษา.....	47
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	47
6.4 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	47
บรรณานุกรม.....	48
ประวัติผู้วิจัย.....	50

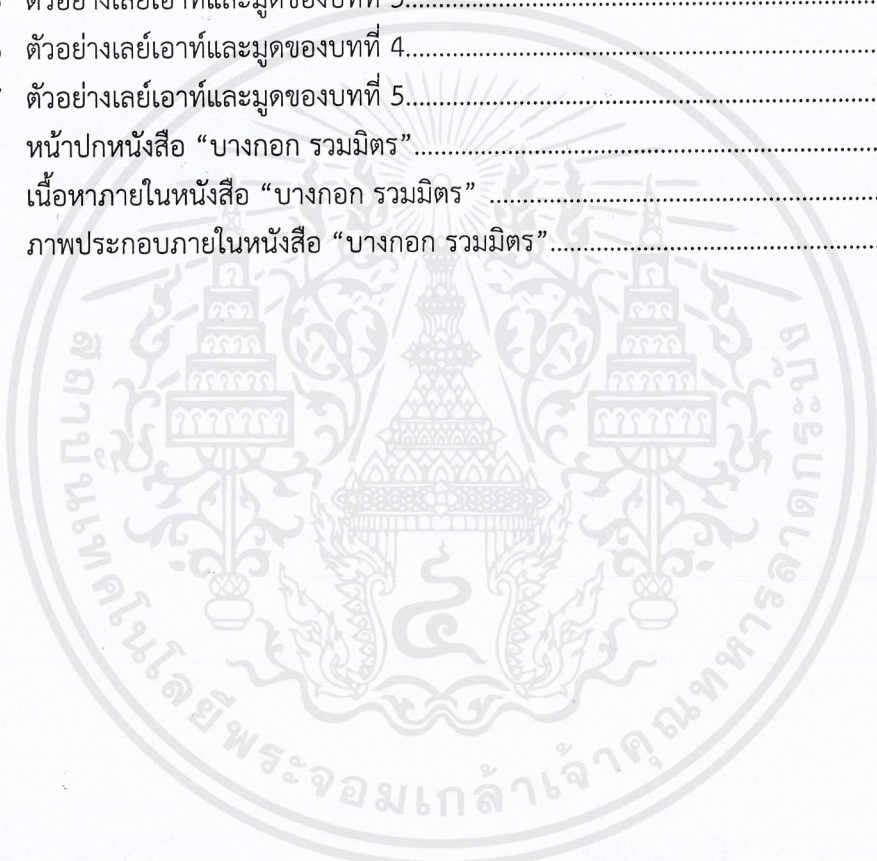
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ภาพบรรยากาศของ เขาวราช, สำเพ็ง, พาหุรัด.....	5
2.2 ภาพบรรยากาศของ เจริญกรุง, ตลาดน้อย.....	6
2.3 ภาพบรรยากาศของ เสาชิงช้า, ถนนบำรุงเมือง, คอกวัว.....	7
2.4 ภาพบรรยากาศของ ภูเก็ต.....	7
2.5 ภาพขนมฝรั่งภูเก็ต.....	8
2.6 ภาพบรรยากาศของ บางลำพู.....	8
2.7 ภาพบรรยากาศของ ถนนข้าวสาร.....	9
3.1 ภาพหน้าปก Packaging Rubbish Famzine Issue No.6.....	17
3.2 ตัวหนังสือภายใน Packaging.....	17
3.3 เลย์เอาต์ Rubbish Famzine Issue No.6.....	18
3.4 เลย์เอาต์ Rubbish Famzine Issue No.6.....	18
3.5 หน้าปกหนังสือ “New York Collage City”.....	19
3.6 เลย์เอาต์ “New York Collage City”.....	19
3.7 เลย์เอาต์ “New York Collage City”.....	20
3.8 หน้าปก “THE MONOCLE TRAVEL GUIDE, BANGKOK”.....	20
3.9 เลย์เอาต์ “THE MONOCLE TRAVEL GUIDE, BANGKOK”.....	21
3.10 เลย์เอาต์ “THE MONOCLE TRAVEL GUIDE, BANGKOK”.....	21
3.11 ป้ายร้านค้าในสมัยก่อน.....	22
3.12 Pictograph.....	23
3.13 Symbol.....	23
3.14 Letter Mark.....	23
3.15 Logo.....	24
3.16 Combination Mark.....	24
4.1 การเขียนตัวอักษรชุดที่ 1.....	28
4.2 การเขียนตัวอักษรชุดที่ 2.....	29
4.3 การเขียนตัวอักษรชุดที่ 3.....	29
4.4 การใช้ Display font เป็นหน้าเปิดของแต่ละบท.....	30
4.5 การใช้ Display font เป็น Graphic element.....	31
4.6 เชื้อตสัญลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรม.....	32
4.7 เชื้อตสัญลักษณ์การผสมกันของวัฒนธรรม.....	33
4.8 การใช้ symbol เป็นหน้าเปิดของแต่ละบท.....	34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่	หน้า
4.9 การใช้ symbol มาสร้างเป็นแพทเทิร์น.....	35
4.10 ตัวอย่างภาพถ่ายที่อ้างอิงนำมาใช้.....	36
4.11 ตัวอย่างภาพถ่ายฟิล์มที่นำมาใช้.....	37
4.12 ตัวอย่างภาพงาน Collage.....	38
4.13 ตัวอย่างเลย์เอาต์และมุดของบทที่ 1.....	39
4.14 ตัวอย่างเลย์เอาต์และมุดของบทที่ 2.....	40
4.15 ตัวอย่างเลย์เอาต์และมุดของบทที่ 3.....	41
4.16 ตัวอย่างเลย์เอาต์และมุดของบทที่ 4.....	42
4.17 ตัวอย่างเลย์เอาต์และมุดของบทที่ 5.....	43
5.1 หน้าปกหนังสือ “บางกอก รวมมิตร”.....	44
5.2 เนื้อหาภายในหนังสือ “บางกอก รวมมิตร”	45
5.3 ภาพประกอบภายในหนังสือ “บางกอก รวมมิตร”.....	46

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

แรกเริ่มจากข้อสังเกตของผู้จัดทำว่าทำไมกรุงเทพมหานครจึงเป็นที่นิยมในการมาท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก จนได้รับให้เป็นเมืองที่มีนักท่องเที่ยวต้องการมาเที่ยวเป็นอันดับหนึ่งของโลกในปี 2561 ผู้จัดทำได้วิเคราะห์ถึงเหตุผลที่กรุงเทพฯ นั้นเป็นเมืองที่น่าหลงใหล โดยเหตุผลลำดับต้นๆ ก็คือการที่กรุงเทพฯ นั้นมีวัฒนธรรมที่เป็นปัจเจกแตกต่างจากวัฒนธรรมของประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเดียวกัน และเหตุผลที่ทำให้วัฒนธรรมของกรุงเทพฯ นั้นแตกต่างก็เพราะความหลากหลายนั่นเอง ความหลากหลายของวัฒนธรรมที่หล่อหลอมเข้ามาในกรุงเทพฯ ได้ช่วยปรุงแต่งวัฒนธรรมไทยเดิมให้มีความสดใหม่และเข้มข้นขึ้นจากวัฒนธรรมเดิมๆ

โดยที่มาของชื่อหนังสือบางกอกรวมมิตรมาจากชื่อ “บางกอก” ที่ชาวตะวันตกใช้เรียกเมืองอันเป็นที่ตั้งของกรุงเทพฯ ในปัจจุบัน ตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาถึงรุ่งเรือง ความหมายของคำว่า บางกอก แบ่งออกเป็นสองอย่างด้วยกัน คือ อย่างแรกเชื่อว่า บางกอก หมายถึง ย่านที่มีต้นมะกอกอยู่หนาแน่น และอีกกลุ่มเชื่อว่า บางกอก เป็นคำที่เพี้ยนมาจาก บางเกาะ เพราะมีลักษณะเป็นเกาะที่เกิดขึ้นจากการขุดคลองลัดในสมัยสมเด็จพระไชยราชาธิราช ที่มีการขุดคลองลัดบางกอก จากปากคลองบางกอกใหญ่ถึงปากคลองบางกอกน้อย จนคลองลัดบางกอกกลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาในทุกวันนี้ ส่วนเส้นทางของแม่น้ำเดิมกลับคับแคบลงกลายเป็นลำคลองที่เรียกว่า “คลองบางกอกใหญ่” และ “คลองบางกอกน้อย” นั่นเอง เมื่อเมืองท่าแห่งนี้ได้รับการสถาปนาเป็นเมืองหลวงแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมด้านต่างๆ ก็เกิดตามมา โดยเฉพาะการฟื้นฟูสัมพันธไมตรีกับชาติต่างๆ ซึ่งแข่งคร่ำๆ ให้เข้าใจได้ง่ายก็คือพวก จีน แขก ฝรั่งเศส กรุงเทพฯ ถือเป็นเมืองที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมาก ซึ่งวัฒนธรรมเหล่านี้ยังหลงเหลืออยู่ตามย่านเก่าแก่ในกรุงเทพฯ ในแต่ละย่านแต่ละวัฒนธรรมเต็มไปด้วย ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และความเชื่อของผู้คนในพื้นที่ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมนี้เองจึงทำให้กรุงเทพฯ กลายเป็นเมืองที่มีเสน่ห์ และเต็มไปด้วยสีสัน หนังสือบางกอกรวมมิตรนี้เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่างๆ ที่ชุกช่อนอยู่ในเมืองกรุงเทพฯ ผ่านมุมมองของผู้จัดทำ เล่าเรื่องราวตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คำกล่าวที่ว่าเมืองกรุงเทพฯ ไม่เหมือนเมืองใดในโลกก็คงถือว่าไม่เกินจริง หากคุณลองเดินไปตามท้องถนนในกรุงเทพฯ แล้วพบกับวัดวาอาราม ในขณะที่ฝั่งตรงข้ามของถนนมีมีสียิตต์ตั้งสูงตระหง่าน เมื่อเดินต่อไปอีกช่วงถนนก็จะพบเห็นความวุ่นวายของย่านร้านขายทอง ที่เป็นแหล่งรวมของร้านอาหาร street food หลากเชื้อชาติ ผู้คนที่หลากหลายในเรื่องชาติพันธุ์ ศาสนา และวัฒนธรรมแต่สามารถผสมผสานและอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. ศึกษาและสรุปข้อมูลประวัติความเป็นมาของความหลากหลายทางเชื้อชาติในกรุงเทพฯ
2. ศึกษาการออกแบบหนังสือประวัติศาสตร์ให้มีความน่าสนใจ
3. ออกแบบ Layout และ Symbols ให้หนังสือมีความน่าสนใจและเข้าใจข้อมูลได้ง่ายมากขึ้น

1.3 ขอบเขตของโครงการ

1. หนังสือ ขนาด B5 จำนวน 103 หน้า
2. Calligraphy.
3. Symbols.

1.4 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล
 - 1.1 ประวัติความเป็นมาของกรุงเทพฯ
 - 1.2 กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นคนวัย 20 - 30 ปี
 - 1.3 การออกแบบหนังสือ
 - 1.4 รวบรวม Layout ของหนังสือต่างประเทศ
2. วิเคราะห์และสรุปข้อมูลเบื้องต้น
 - 2.1 Content การเล่าเรื่อง
 - 2.2 กลุ่มเป้าหมาย
 - 2.3 การวาง Layout
 - 2.4 วางแนวทางการออกแบบ
3. การออกแบบ และพัฒนาแบบร่าง

บทที่ 2

ความหลากหลายทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ต้องอยู่คู่มาพร้อมกับสังคมไม่ว่าจะเป็นชนชาติหรือภูมิภาคไหนหากมี ผู้คนที่อยู่อาศัยกันเป็นสังคมย่อมมีวัฒนธรรมเกิดขึ้นทั้งนั้น โดยจะมีรูปแบบเฉพาะต่างกันไป จากปัจจัยต่างๆที่แต่ละภูมิกษณนั้นมียู่ วัฒนธรรมนั้นสามารถแบ่งออกเป็ได้หลายประเภท ทั้ง ประเพณี ความเชื่อ อาหารการกิน และ เศรษฐกิจ ในแต่ละภูมิภาควัฒนธรรมก็จะมีเฉพาะ ตนและหลากหลายกันออกไป

ความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้นเป็นเรื่องทีคุ้นเคยกันดีในปัจจุบันเพราะการเข้าถึง วัฒนธรรมต่างๆได้ง่ายกว่าในสมัยก่อนเป็นอย่างมาก และความหลากหลายนั้นสามารถก่อให้เกิด วัฒนธรรมใหม่ๆเกิดขึ้น ซึ่งหากย้อนกลับไปในสมัยก่อนนั้นการเข้าถึงวัฒนธรรมต่างๆนั้นเป็นเรื่อง ทียากลำบากในการเกิดขึ้นได้ เพราะด้วยปัจจัยหลายๆอย่าง ทั้งความเชื่อของคนในพื้นที่และการ ยอมรับวัฒนธรรมต่างถิ่น แต่หากคนในพื้นที่นั้นยอมรับในวัฒนธรรมต่างถิ่นได้ก็จะเป็นจุดเริ่มต้นที สำคัญให้วัฒนธรรมใหม่ๆได้หยั่งรากลงไปในสังคม อยู่ร่วมกับวัฒนธรรมเดิมทีมีอยู่ และยังสามารรถ แดกหน่อออกเป็นวัฒนธรรมลูกผสมแบบใหม่เมื่อวัฒนธรรมนั้นๆถูกปรับเปลี่ยนไปตามกาลเวลา ตามผู้คนที่ร่วมกันสร้างวัฒนธรรม

2.1 จุดเริ่มต้นของความหลากหลายทางวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ

แต่เดิมทีกรุงเทพฯนั้นมีวัฒนธรรมดั้งเดิมที่อยู่คู่กับบริเวณพื้นที่แห่งนี้มาอย่างยาวนาน อยู่แล้วอย่างที่เราพบเห็นหรือที่ได้ศึกษาจากประวัติศาสตร์ แต่ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ในกรุงเทพฯนั้นได้เกิดขึ้นมาจากการเปิดรับวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาอยู่ร่วมกันในพื้นที่แห่งนี้ โดยหากเราจะแบ่งประเภทของการเข้ามาของวัฒนธรรมจากต่างเชื้อชาตินั้นสามารถแบ่งออก ได้อยู่ 2 ประเภท คือการเข้ามาติดต่อสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศไทยเช่นการเข้ามาทำการ ค้าขายเป็นต้น หรืออีกประเภทที่เป็นเหตุสำคัญในการสร้างรากฐานวัฒนธรรมให้แข็งแรงที่สุด คือการที่คนจากต่างชาติต่างวัฒนธรรมได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยร่วมกับคนในพื้นที่แห่งนี้

2.2 การเข้ามาของคนต่างชาติ

ประการแรกก็เพื่อเข้ามาทำการค้าขายและเพื่อเผยแพร่ศาสนา หากดูตามประวัติศาสตร์ ชาวต่างชาตินั้นได้เข้ามายาวนานตั้งแต่ในสมัยของกรุงศรีอยุธยาที่มีการเปิดเสรีทางการค้าให้ชาวตะวันตกได้เข้ามาค้าขายอย่างเสรีโดยชาวตะวันตกชาติแรกๆที่เข้ามานั้นก็คือชาวโปรตุเกส หรือที่คนไทยเรียกกันว่าเป็นพวกฝรั่งนั่นเอง ชาวโปรตุเกสนั้นมีสัมพันธไมตรีกับคนไทยเป็นอย่างดี แล้วต่อมาชาติตะวันตกอื่นๆก็เริ่มทยอยตามกันเข้ามามากขึ้นในภายหลัง ทั้ง อังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกา เป็นต้น

ประการที่สองการอพยพเข้ามาอยู่อาศัยของต่างชาติ การอพยพย้ายถิ่นฐานนั้นอาจเกิดขึ้นด้วยปัจจัยหลายๆอย่างเช่น ความลำบากในประเทศบ้านเกิด ปัญหาทางการเมือง หรือแม้กระทั่งการเข้ามาทำการค้าและเข้ามาลงทุนธุรกิจในที่นั้นๆ แต่หากพูดถึงวัฒนธรรมที่แข็งแกร่งนั้นส่วนใหญ่มักจะเป็นวัฒนธรรมที่เกิดมาจากคนอพยพทั้งสิ้นเพราะ การอพยพเข้ามาของชาตินั้นๆจะสามารถสร้างขึ้นมาเป็นชุมชนขยายออกเป็นสังคมในวงกว้างและนำมาซึ่งรากฐานทางวัฒนธรรมที่แข็งแกร่ง และสามารถแพร่ขยายปรับเปลี่ยนให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

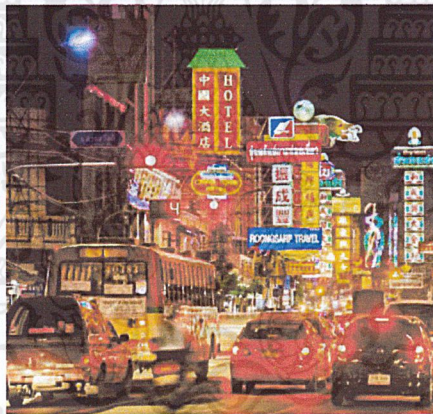
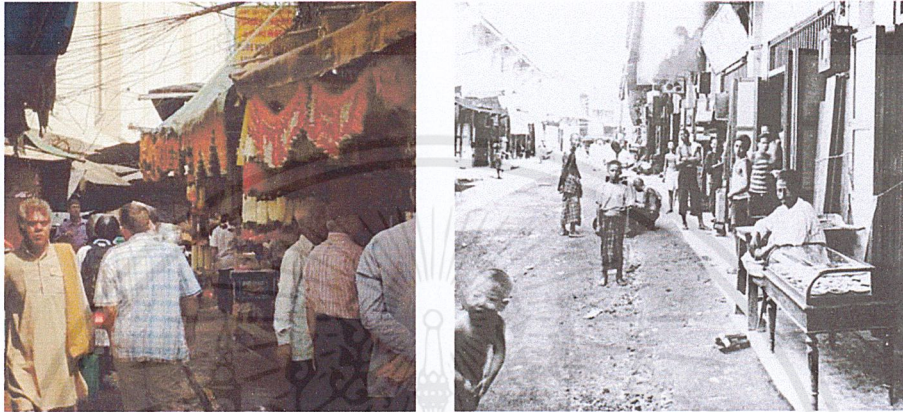
ในกรุงเทพมหานครนี้ก็เป็นเมืองที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมอยู่มากจากสาเหตุที่กล่าวไว้ข้างต้น โดยมีอยู่ 3 ชาติหลักที่เป็นอิทธิพลมากที่สุดคือ คนจีน คนอินเดีย และ คนตะวันตก ที่เข้ามาอยู่อาศัยและทำการค้าอยู่อาศัยกันในพื้นที่ต่างๆของกรุงเทพฯ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ย่านหลักๆที่มีคาบเกี่ยวระหว่างชาติต่างๆมากที่สุด คือ

2.2.1 เยาวราช, สำเพ็ง, พահุรัด

เมื่อพูดถึงไชน่าทาวน์ของกรุงเทพฯ คนต้องเอ่ยชื่อ “เยาวราช” เพราะเยาวราชคือไชน่าทาวน์ที่ใหญ่ที่สุดและเก่าแก่ที่สุดของกรุงเทพฯ แต่มีไม่กี่คนที่รู้ว่าชื่อเดิมของไชน่าทาวน์แห่งนี้คือ “สำเพ็ง” สันนิษฐานกันว่าชื่อสำเพ็งมาจากคำว่า “สามแพร่ง” ที่คนจีนออกเสียงเพี้ยนเป็นสำเพ็ง สามแพร่งหรือสำเพ็งเป็นต้นกำเนิดไชน่าทาวน์ตั้งอยู่ใกล้สามแยกวัดปทุมคงคา (วัดสำเพ็ง) ที่แยกออกไปเป็นตรอกวานิชและถนนทรงวาด (ตรอกวานิชก็คือชื่อใหม่ของตรอกสำเพ็งเดิม) เป็นบริเวณที่ชุมชนชาวจีนย้ายเข้ามาอยู่หลังจากการเริ่มตั้งกรุงรัตนโกสินทร์และพระบรมมหาราชวัง ในปี พ.ศ. 2325 ชื่อสำเพ็งอยู่กับชุมชนจีนมาเป็นเวลากว่า 200 ปี จึงมีชื่อเรียกที่เกี่ยวข้องกับคำว่าสำเพ็งเช่น จิวสำเพ็ง ผู้หญิงสำเพ็ง ตรอกสำเพ็ง

พահุรัด ตั้งแต่สมัยโบราณ ไทยถือได้ว่าเป็นปลายทางอีกแห่งหนึ่งของการติดต่อกับอนุทวีปอินเดีย ทั้งการค้าและการศาสนา มีกลุ่มชาติพันธุ์จากหลายถิ่นไกลที่เรียกโดยรวมว่าชาวอินเดียเดินทางเข้ามาตามเมืองต่างๆ ของไทยหลายยุคหลายสมัยส่งผลทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนและการหยิบยืมทางสังคมวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และอื่นๆอีกมากเรื่อยมาจนกระทั่งสมัยรัชกาลที่ 4-5 ผลสืบเนื่องจากการทำสนธิสัญญาเบาว์ริง อันเป็นช่วงที่ไทยเปิดและปรับประเทศให้ทันสมัยกลายเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์หลากหลายจากอนุทวีปอินเดียในอาณานิคมอังกฤษหลังไหลสู่สังคมไทยมากขึ้น เมื่อพահุรัดกลายเป็นตลาดอันเป็นผลมาจากการสร้างตึกแถว มีพ่อค้าชาวอินเดียทยอยเข้ามา

เช่าห้องแถวเปิดเป็นร้านค้าและเป็นที่พัก พายุพัดจึงเริ่มต้นเป็นพื้นที่ทางการค้าและพื้นที่อยู่อาศัยของ
 แขกชาวอินเดียโดยเฉพาะชาวซิกข์ ต่อมาภายหลังตลาดค้าผ้าย่านพายุพัดไม่ได้มีแค่แขกชาวอินเดีย
 ที่ทำการค้าขายผ้าในย่านนี้เพียงเท่านั้น แต่มีพ่อค้าชาวจีนที่อยู่ย่านสำเพ็งขยับขยายออกมาค้าขาย
 สินค้าตักแถวบนถนนสองข้างของพายุพัด

ภาพที่ 2.1 ภาพบรรยากาศของ เยวราช, สำเพ็ง, พายุพัด

ที่มา : https://www.silpa-mag.com/culture/article_26449,

<http://www.komchadluek.net/news/zogzag77/283293>, www.thaihrhub.com

2.2.2 เจริญกรุง, ตลาดน้อย

ปี พ.ศ.2457 (สมัยรัชกาลที่ 6) มีการประกาศฐานะของพื้นที่สัมพันธวงศ์เป็นอำเภอหรือ เขต
 สัมพันธวงศ์ในปัจจุบัน มีการถ่ายโอนพื้นที่การรับผิดชอบหลายครั้งท้ายที่สุด เขตสัมพันธวงศ์มีพื้นที่รับ
 รับผิดชอบ 3 แขวง คือ แขวงสัมพันธวงศ์ แขวงตลาดน้อย แขวงจักรวรรดิ มีพื้นที่รวมเพียงร้อยละ 0.09
 ของพื้นที่ทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร จึงถือได้ว่าเขตสัมพันธวงศ์เป็นเขตการปกครองมีพื้นที่เล็กที่สุด
 ของประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ย่านตลาดน้อย เป็นชุมชนจีนที่เกิดขึ้นมาจากการขยายตัวของสำเพ็งซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของกรุงเทพฯ ในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยที่บรรดาชาวจีนต่างพากันเรียกตลาดแห่งใหม่ที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของสำเพ็งซึ่งถือเป็นตลาดใหญ่ในขณะนั้นว่า “ตะลัดเกียะ” ซึ่งแปลเป็นไทยว่า “ตลาดน้อย” และด้วยความที่อยู่ใกล้กับสำเพ็งมากในบางครั้ง ตลาดน้อยจึงถูกเรียกในฐานะส่วนหนึ่งของสำเพ็งด้วย

ภาพที่ 2.2 ภาพบรรยากาศของ เจริญกรุง, ตลาดน้อย

ที่มา : <https://pantip.com/topic/34695067>, <https://www.facebook.com/77PPP/posts/1283572425084257>, <https://th.wikipedia.org/wiki/ถนนเจริญกรุง>

2.2.3 เสาชิงช้า, ถนนบำรุงเมือง, คอกวัว

ปัจจุบันย่านเสาชิงช้าเป็นจุดเชื่อมศาสนาพราหมณ์กับศาสนาพุทธ สานวัฒนธรรมอันดีงามของชาวไทยสองศาสนา เป็นจุดถ่ายรูปรูปของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเนื่องจากมีวัดสำคัญคือวัดสุทัศนเทพวรารามฯ ที่เป็นแหล่งรวมงานศิลป์ฝีมือชั้นครู มีเทวสถานโบสถ์พราหมณ์ที่มีเทวรูปสำคัญฝีมือช่างสุโขทัยและพระพิศเนศวรที่เก่าที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้ถนนบำรุงเมืองยังเป็นแหล่งจำหน่ายเครื่องสังฆภัณฑ์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศและเป็นแหล่งผลิตจำหน่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระพุทธรูปทองเหลือง สำริดมากมายหลายขนาด ซึ่งเป็นแหล่งผลิตใหญ่ที่สุดในประเทศอีกด้วย ถิ่นฐานย่านเก่าเสาชิงช้ายังคงมีเสน่ห์ที่ย้ายวนนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชมอย่างไม่มีวันเลือนลางเป็นชุมชนแห่งประวัติศาสตร์อันทรงคุณค่าที่จะสืบสานงานศิลป์แห่งชาติต่อไปตราบนานเท่านาน

ภาพที่ 2.3 ภาพบรรยากาศของ เสาชิงช้า, ถนนบำรุงเมือง, คอกวัว
ที่มา : <http://www.sookjai.com/index.php?topic=3699.0>,
<https://th.wikipedia.org/wiki/แยกสำราญราษฎร์>

2.2.4 กุฎีจีน

ชุมชนกุฎีจีนเป็นชุมชนของชาวไทยเชื้อสาย โปรตุเกสที่อพยพมาจากกรุงศรีอยุธยาเมื่อกรุงศรีอยุธยาแตกครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2310 แต่ปัจจุบันชาวไทยเชื้อสายโปรตุเกสเหล่านั้นแทบไม่เหลือเค้าโครงรูปร่างหน้าตาแบบตะวันตกแล้ว ชุมชนแห่งนี้มีโบสถ์ซางตาครู้สเป็นศูนย์กลางของชุมชน ชุมชนแห่งนี้มีขนมฝรั่งกุฎีจีนขายซึ่งเป็นขนมพื้นเมืองของชุมชนนี้และขนมฝรั่งกุฎีจีนถือได้ว่าเป็นขนมพื้นเมืองดั้งเดิมของกรุงเทพมหานคร จัดเป็นขนมโบราณที่ทำสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยอยุธยาหรือต้นกรุงรัตนโกสินทร์

ภาพที่ 2.4 ภาพบรรยากาศของ กุฎีจีน
ที่มา : <https://travel.thaiza.com/city/355957/>,
<http://marianneedwards.com/2019/01/03/เที่ยวกรุงเทพ-เซ็คอินเพ/>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.5 ภาพขนมฝรั่งกุฎีจีน

ที่มา : <http://www.thaigoodview.com/node/195626>

2.2.5 บางลำพู, ถนนข้าวสาร

จากเดิมที่เคยเป็นย่านที่อยู่อาศัยเพียงอย่างเดียวก็เปลี่ยนไปเป็นอาคารเพื่อการค้าอีกทั้งมีการขยายตัวทางสาธารณูปโภคมากขึ้น การหลั่งไหลเข้ามาของอารยธรรมตะวันตก รูปแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการอยู่อาศัยจึงพัฒนามาเป็นแบบกึ่งพาณิชย์ย่านบางลำพูเริ่มมีการเปลี่ยนถ่ายทรัพย์สินของบรรดาข้าราชการบติให้ย้ายไปอยู่ชานเมือง (ชานเมืองสมัยนั้น คือแถบฝั่งธนฯ เป็นต้น) ที่ดินเปลี่ยนมือไปเป็นของพ่อค้าชาวจีนที่มีความถนัดทางการค้า ชาวจีนนำรูปแบบตึกแถวมาประยุกต์ใช้เป็นอาคารพาณิชย์ในยุคนี้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากแหล่งที่อยู่อาศัยเป็นแบบการค้ามากขึ้น อย่างเช่น บริเวณลิบสามห้างในช่วงสงครามเวียดนามเป็นอีกครั้งหนึ่งที่ถนนข้าวสารมีการเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ เมืองไทยเป็นประเทศร่วมรบกับสหรัฐอเมริกา เป็นฐานทัพส่งกำลังบำรุงของกองทัพอเมริกัน เวลาจะสับเปลี่ยนกำลังพลก็จะทำในประเทศไทยเพราะมีฐานทัพอเมริกัน เช่น ที่อุตะเพา เมื่ออเมริกันชนเข้ามามากขึ้น วิถีชีวิตยังคงเป็นแบบตะวันตกอยู่ ไม่รู้ชะตาชีวิตข้างหน้า จึงนิยมเรื่องการเสพสุขจะตายเมื่อไรไม่รู้ในยามที่ไปรบคนอเมริกันที่มาพักในกรุงเทพฯ ยานหนึ่งที่ทำการค้ากับชาวต่างชาติคือ บางลำพู บริเวณถนนข้าวสารซึ่งจะเห็นเด่นชัดคือ ชาวจีนกันห้องให้เช่าในตึกแถวที่ทำการค้าขาย มีโสเภณี บาร์เหล้าบริการ ท่องเที่ยว เศรษฐกิจเฟื่องฟูด้วยเงินดอลลาร์เกิดงานสถาปัตยกรรมเพื่อรองรับกิจกรรมดังกล่าว

ภาพที่ 2.6 ภาพบรรยากาศของ บางลำพู

ที่มา : <https://auntielucyblog.wordpress.com/2016/04/30/ประวัติของชุมชนบางลำพู/>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.7 ภาพบรรยากาศของ ถนนข้าวสาร
ที่มา : <https://www.sanook.com/news/7734350/>

2.3 อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติในไทย

วัฒนธรรมไทยมีรากฐานมาจากพุทธศาสนา เป็นมรดกอันล้ำค่าของคนไทยทุกคนที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนไทย ถือเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นชาติไทยที่แตกต่างจากชาติอื่นมีลักษณะเฉพาะที่แสดงชัดถึงความเป็นไทย เช่น ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีที่แสดงออกมาทางพิธีกรรม ศิลปะแขนงต่างๆ บุคลิกภาพของคนไทยที่รักสงบ อ่อนน้อมถ่อมตน มีน้ำใจ จนได้รับความชื่นชมจากต่างชาติ ถึงแม้วัฒนธรรมไทยจะมีการผสมผสานกับวัฒนธรรมต่างชาติตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน แต่ก็ได้เลือกสรรเอาสิ่งที่ดีมาใช้ให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นชาติที่มีพระมหากษัตริย์ ศาสนา ศิลปกรรม ภาษา อาหาร การแต่งกาย ฯลฯ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

2.3.1 วัฒนธรรมอินเดียที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทย

พระพุทธรูป พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ กฎหมายตราสามดวง

- การเมืองการปกครอง กษัตริย์เป็นเทวราชตามศาสนาพราหมณ์ เกิดระบบเจ้าขุนมูลนาย ส่วนประมวลกฎหมายพระมนูธรรมศาสตร์ของอินเดียนั้น เป็นที่มาของกฎหมายตราสามดวงในประเทศไทยและกฎหมายเทียบบาล

- ศาสนา ศาสนาพราหมณ์และพระพุทธศาสนาทำให้เกิดประเพณีต่าง ๆ มากมาย เช่น พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ โคนจุก หลักทศพิธราชธรรม

- ภาษาและวรรณกรรม รับภาษาบาลีและสันสกฤต เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามทางภาษา แต่ไม่ได้ใช้พูด ไม่มีอิทธิพลเหมือนภาษาตะวันตก วรรณกรรมคือมหากาพย์รามายณะ มหาภารตยุทธ์ และพระไตรปิฎก

- ศิลปกรรม ส่วนใหญ่เกี่ยวกับศาสนา ได้แก่ การสร้างสถูป เจดีย์ วิหาร พระพุทธรูป จิตรกรรมฝาผนัง ท่าร่ายรำต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2 วัฒนธรรมจีนที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทย

จีนเข้ามาสมัยกรุง สุโขทัยและกรุงศรีอยุธยาโดยเข้ามาค้าขาย ในสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์เข้ามาทำมาหากิน ทำให้เกิดการผสมผสานวัฒนธรรมไทยกับจีน จนกลายเป็นวัฒนธรรมไทย อิทธิพลวัฒนธรรมจีนต่อวัฒนธรรมไทยได้แก่

- ความเชื่อทางศาสนา เป็นการผสมผสานการบูชาบรรพบุรุษการนับถือเจ้า ส่วนการไหว้พระจันทร์ เทศกาลกินเจ ชาวไทยเชื้อสายจีนรุ่นใหม่ยอมรับวัฒนธรรมเดิมของจีนน้อยลงทุกที
 - ด้านศิลปกรรม เครื่องขามสังคโลกเข้ามาในสมัยสุโขทัย
 - ด้านวรรณกรรม การแปลวรรณกรรมจีนเป็นภาษาไทย เริ่มขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์คือ สามก๊ก แปลโดย เจ้าพระยาคลัง (หน) กลายเป็นเพชรน้ำงามแห่งวรรณคดีไทย
 - วัฒนธรรมอื่น ๆ มีอาหารจีนและ “ขนมจันอับ” ที่กลายเป็นขนมที่มีบทบาทในวัฒนธรรมไทย
- ใช้ในพิธี ก๋วยเตี๋ยวก็กลายเป็นอาหารหลักของไทยนอกจากนี้ยังมีข้าวต้มกุ๊ย และ ซาลาเปา เป็นต้น

2.3.3 วัฒนธรรมชาตินิยมตะวันตกที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทย

ด้วยลักษณะของอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่แฝงมาในรูปแบบ ต่างๆ ตามสื่อมวลชน ภาพยนตร์ ซึ่งเราบริโภคอยู่จนคิดว่าเป็นวัฒนธรรมสากล จนหลงไปว่าเป็นอารยธรรม จนทำให้เราหลงลืมภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ทิ้งกันไป และมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตวิธีทำงานของพวกเราเป็นอย่างมาก จนยากที่จะถอนออกไปได้ ซึ่งพอสรุปเป็นเรื่องหลักๆ ได้ 3 ประการคือ ความเป็นปัจเจกบุคคล การแข่งขัน และการมองโลกแบบเครื่องจักร

ความเป็นปัจเจกนำไปสู่การเห็นแก่ตัวขาดความสัมพันธ์กับ สิ่งรอบตัว ทำให้ไม่เข้าใจในความสัมพันธ์ที่ควรจะเป็นไม่สามารถที่จะรวมพลังกันที่จะทำ สิ่งที่ยิ่งใหญ่ให้เกิดขึ้น การแข่งขันที่ไม่ใช่เฉพาะแข่งดี แต่เป็นการแข่งกันทำลายล้างกันในขณะเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากความพยายามที่จะพิชิตโลกที่จะเป็นหนึ่งอันก่อให้เกิดการ ทำลายสิ่งแวดล้อม เบียดเบียนเพื่อนมนุษย์ด้วยกันอย่างไม่รู้ตัว และการมองโลกแบบเครื่องจักร ที่คิดให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นเครื่องจักรที่ควบคุมด้วยกฎเกณฑ์ทางฟิสิกส์ แบบนิวตัน ซึ่งก่อให้เกิดความซับซ้อนและความขัดแย้ง ไม่สามารถที่จะเห็นถึงผลกระทบในองค์รวม และความสัมพันธ์เชื่อมโยง ซึ่งสิ่งที่เห็นได้ชัดอีกอย่างหนึ่งก็คือเราไม่สามารถที่จะอยู่ในโลกนี้ได้ อย่างมีความสุขและสมานฉันท์

ด้วยแนวคิดตามความเชื่อดังกล่าวยังคงมีอิทธิพลต่อสังคม และองค์กรอยู่ทุกหัวระแหง ทำให้ยิ่งมีการพัฒนาที่ยิ่งก่อให้เกิดปัญหาในสังคมไทยอย่างต่อเนื่องมากมาย และก็ยังคงดำรงสภาพนี้ต่อไป ถ้าหากไม่ทำอะไรที่จะแก้ปัญหานี้ ผู้นำจะต้องออกมาช่วยเหลือในส่วนนี้ โดยสร้างการมีส่วนร่วม และสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้น ผู้นำอย่างได้เป็นปัญหาเสียเอง ซึ่งทุกวันนี้ผู้นำยุคปัจจุบันยังคงวนเวียนกับการที่ไม่รู้ว่าจะทำงานร่วมกันอย่างไร การจัดหาสรรหา สิ่งที่เป็นและต้องการอย่างรวดเร็วได้อย่างไร และจะทำงานให้บรรลุผลตรงตามจุดประสงค์เป้าหมายได้อย่างไร เราต้องเปลี่ยนแนวคิดจากสิ่งที่ทำให้เราอยู่แยกกัน และแบ่งแยกทุกสิ่งทุกอย่าง ให้มีพฤติกรรมองค์กรใหม่อย่างเร่งด่วน ในการเรียนรู้ การทำงานร่วมกันท่ามกลางความแตกต่าง เปลี่ยนการมองแบบเครื่องจักรมาเป็นแนวคิดที่ยืดหยุ่น

ไทยได้รับวัฒนธรรมตะวันตกหลายด้านมาตั้งแต่สมัยอยุธยา ในระยะแรกเป็นความก้าวหน้าด้านการทหาร สถาปัตยกรรม ศิลปวิทยาการ ในสมัยรัตนโกสินทร์ตั้งแต่รัชกาลที่ 3 เป็นต้นมา คนไทยรับวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้น ทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีของคนไทยมาจนถึงปัจจุบัน

ตัวอย่างวัฒนธรรมตะวันตกที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยที่สำคัญมีดังนี้

- ด้านการทหาร เป็นวัฒนธรรมตะวันตกแรก ๆ ที่คนไทยรับมาตั้งแต่อยุธยา โดยซื้ออาวุธปืนมาใช้ มีการสร้างป้อมปราการตามแบบตะวันตก เช่น ป้อมวิไชยประสิทธิ์ที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ออกแบบโดยวิศวกรชาวฝรั่งเศส ในสมัยรัตนโกสินทร์มีการจ้างชาวอังกฤษเข้ามารับราชการเพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านการทหาร มีการตั้งโรงเรียนนายร้อย การฝึกหัดทหารแบบตะวันตก
- ด้านการศึกษา ในสมัยรัชกาลที่ 3 มีชนชั้นนำจำนวนหนึ่ง เช่น พระอนุชาและขุนนางได้เรียนภาษาอังกฤษและวิทยาการตะวันตก ในสมัยรัชกาลที่ 4 ทรงจ้างครูต่างชาติมาสอนภาษาอังกฤษและความรู้แบบตะวันตกในราชสำนัก

ในสมัยรัชกาลที่ 5 มีการตั้งโรงเรียนแผนใหม่ ตั้งกระทรวงธรรมการขึ้นมาจัดการศึกษาแบบใหม่ ทรงส่งพระราชโอรสและนักเรียนไทยไปศึกษาที่ประเทศต่าง ๆ เช่น โรงเรียนแพทย์ โรงเรียนกฎหมาย ในสมัยรัชกาลที่ 6 มีพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับและการตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ด้านวิทยาการ เช่น ความรู้ทางด้านดาราศาสตร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงใช้ความรู้ทางด้านดาราศาสตร์จนสามารถคำนวณการเกิดสุริยุปราคาได้อย่างถูกต้อง ความรู้ทางการแพทย์สมัยใหม่ ซึ่งเริ่มในสมัยรัชกาลที่ 3 ในสมัยรัชกาลที่ 5 มีการจัดตั้งโรงพยาบาล โรงเรียนฝึกหัดแพทย์และพยาบาล ความรู้ทางการแพทย์แบบตะวันตกนี้ได้เป็นพื้นฐานทางการแพทย์และสาธารณสุขไทย ในปัจจุบัน

- ด้านการพิมพ์ เริ่มจากการพิมพ์หนังสือพิมพ์รายปักษ์ภาษาไทยขึ้นเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2387 ชื่อ “บางกอกรีคอร์เดอร์” การพิมพ์หนังสือทำให้ความรู้ต่าง ๆ แพร่หลายมากขึ้น ในด้านการสื่อสารคมนาคม เช่น การสร้างถนน สะพาน โทรทัศน์ โทรศัพท์ กล้องถ่ายรูป รถยนต์ รถไฟฟ้า เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกสบายให้แก่คนไทยเป็นอย่างมาก

- ด้านแนวคิดแบบตะวันตก การศึกษาแบบตะวันตกทำให้แนวคิดทางการปกครอง เช่น ประชาธิปไตย คอมมิวนิสต์ สาธารณรัฐแพร่เข้ามาในไทย และมีความต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง นอกจากนี้ วรรณกรรมตะวันตกจำนวนมากก็ได้มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนรูปแบบการประพันธ์ จากร้อยกรองเป็นร้อยแก้ว และการสร้างแนวคิดใหม่ ๆ ในสังคมไทย เช่น การเข้าใจวรรณกรรมรูปแบบนวนิยาย เช่น งานเขียนของดอกไม้สด ศรีบูรพา

- ด้านวิถีการดำเนินชีวิต การรับวัฒนธรรมตะวันตกและสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ มาใช้ ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยแบบเดิมเปลี่ยนแปลงไป เช่น การใช้ช้อนส้อมรับประทานอาหารแทนการใช้มือ การนั่งเก้าอี้แทนการนั่งพื้น การใช้เครื่องแต่งกายแบบตะวันตกหรือปรับจากตะวันตก การปลูกสร้างพระราชวัง อาคารบ้านเรือนแบบตะวันตก ตลอดจนนำกีฬาของชาวตะวันตก เช่น ฟุตบอล กอล์ฟ เข้ามาเผยแพร่ เป็นต้น

โปรตุเกส เป็นชาติตะวันตกชาติแรกที่เข้ามาในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 นำวัฒนธรรม การทำปืนไฟ การสร้างป้อมต่อต้านปืนไฟ ยุทธวิธีทางการทหาร การทำซั่มรักษาแผล การทำขนม ฝอยทอง ขนมฝรั่ง เป็นอาหารอาสามัยพระชัยราชาธิราช รบกับพม่า 120 คน

ฮอลันดาเข้ามาสมัยในสมัยพระนเรศวรมหาราช อาคารที่ฮอลันดาสร้าง ไทยเรียกว่า “ตึก วิลันดา” นำอาวุธปืนมาขาย รวมทั้งเครื่องแก้ว กล้องยาสูบ เครื่องเพชรเครื่องพลอย ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชก็ทรงพอพระทัยแว่นตา และกล้องส่องทางไกลจากฮอลันดา

อังกฤษ เข้ามาในราชสำนักสมัยพระเอกาทศรถ มุ่งทางด้านการค้า แต่สู้ฮอลันดาไม่ได้ เช่น ยอร์ช ไวท์ มีตำแหน่งเป็นออกหลวงวิจิตรสาคร ส่วน แชมมวล ไวท์ ได้เป็นนายท่าเมืองมะริด

ฝรั่งเศส เข้ามาสมัยพระนารายณ์มหาราช เพื่อเผยแผ่ศาสนาคริสต์ คณะบาทหลวงได้นำ ความรู้ด้านการแพทย์ การศึกษา การทหาร ดาราศาสตร์ การวางท่อประปา การสร้างหอดูดาวที่ ลพบุรีและอื่น ๆ อีกหลายแห่ง

ในสมัยอยุธยาตอนปลายความสัมพันธ์กับชาติตะวันตกลดลงและหยุดชะงักไปใน สมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปรับปรุงประเทศตามแบบตะวันตกโดยมีการเปิด สัมพันธ์ทางการทูต เพราะตระหนักถึงภัยอันตรายที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นการป้องกันการแทรกแซงภายใน วัฒนธรรมตะวันตกจึงเริ่มผสมผสานจนเป็นที่ยอมรับและเข้ามามีบทบาทในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การเมืองการปกครอง รับเอาประเพณี ค่านิยม วัฒนธรรม เข้ามาในประเทศ เพราะมี พระบรมวงศานุวงศ์ไปเรียนต่างประเทศ มีการปฏิรูปการปกครองแบบชาติตะวันตก ตั้งกระทรวง 12 กระทรวง
2. เศรษฐกิจ ยกเลิกระบบไพร่ เลิกทาส ใช้เงินตราเป็นตัวกลางในการซื้อขาย ตั้งธนาคารแห่ง แรก คือ บุคคลีย์ (Book Club) ต่อมาคือธนาคารไทยพาณิชย์
3. ด้านสังคม เลิกระบบหมอบคลานมาเป็นแสดงความเคารพ ให้นั่งเก้าอี้แทน เปลี่ยนแปลง การแต่งกาย จัดการศึกษาเป็นระบบโรงเรียน ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้ออกพระราชบัญญัติประถม ศึกษา พ.ศ. 2464

การศึกษาขยายถึงระดับมหาวิทยาลัย มีพระราชบัญญัตินามสกุล และค่านำหน้าชื่อ นาย นาง นางสาว เด็กหญิง เด็กชาย

สรุปได้ว่า คนไทยมีวัฒนธรรมที่เป็นของตนเองมาตั้งแต่สุโขทัย ซึ่งแสดงออกถึงความเป็นชาติ ที่มีความรัก ความสามัคคีและสงบสุข อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมไทยก็เหมือนวัฒนธรรมของชนชาติอื่น ที่เป็นวัฒนธรรมแบบผสมผสาน คือ

1. มีวัฒนธรรมดั้งเดิมเป็นของตนเอง
2. รับเอาวัฒนธรรมอื่นจากภายนอกที่ได้ติดต่อสัมพันธ์กัน มาผสมผสานให้เกิดประโยชน์ต่อ ส่วนรวม

บทที่ 3

การออกแบบหนังสือ

3.1 ความหมายของหนังสือ

หนังสือ เป็นสื่อที่รวบรวมของข้อมูล ประเภทตัวอักษร และ รูปภาพ ที่ลงในแผ่นกระดาษ หรือวัสดุชนิดอื่น และรวมเข้าด้วยกัน ด้วยวิธีการ เย็บเล่ม หรือ ทากาว เข้าด้วยกันที่บริเวณขอบด้านใดด้านหนึ่ง โดยมีขนาดต่าง ๆ กัน แต่มักจะไม่ทำให้ใหญ่กว่าการจับและเปิดอ่านสะดวก หนังสือมักจะ เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล ความรู้ วรรณกรรม ต่าง ๆ

3.2 องค์ประกอบของหนังสือ

1. ปก (Cover) หน้าที่ของปก คือ ป้องกันรักษาตัวหนังสือทั้งหมดและให้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องของหนังสือ ในกรณีที่ไม่มีใบหุ้มปก ปกติทำหน้าที่เป็นสิ่งชักจูงให้คนซื้อหนังสือด้วยลักษณะการออกแบบปกจึงเน้นในเรื่องของความสวยงามมากเป็นพิเศษ ขณะเดียวกันก็พยายามสื่อความหมายของเนื้อหาภายในเล่มหนังสือด้วย

2. ใบรองปก (Fly Leaf) เป็นใบติดกับปก ทำหน้าที่ยึดเล่มหนังสือกับปกหนังสือ ส่วนใหญ่จะมีใบรองปกทั้งปกหน้าและปกหลัง

3. ปกใน (Title Page) มีหน้าที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือเช่นเดียวกับปก ประกอบด้วยข้อความระบุชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้พิมพ์ ทำให้อ่านได้รายละเอียดเหล่านั้นในกรณีที่ปกหน้าฉีกขาดหรือหากห้องสมุดนำหนังสือไปทำปกใหม่ให้แข็งแรงขึ้น

4. คำนำ (Preface) หมายถึง ข้อความที่ผู้เขียนแต่งขึ้น เพื่ออธิบายให้ผู้อ่านทราบถึงแรงบันดาลใจหรือสิ่งที่อยากให้อ่านทราบ ก่อนที่จะเริ่มอ่านเนื้อเรื่อง อาจจะเป็นการขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องหรือช่วยเหลือในการจัดพิมพ์ ถ้าเป็นหนังสือที่จัดพิมพ์โดยสถาบัน อาจมีคำนำของสถาบัน คำนำของบรรณาธิการหรือผู้จัดพิมพ์ แล้วจึงเป็นคำนำของผู้เขียน

5. สารบัญ (Table of Contents) หมายถึง รายชื่อของบท และเรื่องเรียงตามลำดับ เพื่อบอกแก่ผู้อ่านว่าในหนังสือเล่มนั้นประกอบ ด้วยบทและเรื่องใดบ้าง แต่ละเรื่องอยู่ที่หน้าใด เพื่อให้ผู้อ่านเปิดหาได้สะดวก การออกแบบจึงควรให้สะดวกแก่การเปิดหาได้โดยง่าย มีลักษณะสบายตา

6. เนื้อเรื่อง (Contents) เป็นส่วนที่เป็นเนื้อหาสำคัญของหนังสือ สำหรับส่วนเนื้อเรื่องนี้อาจแบ่งออกเป็นภาค (Part) เป็นตอน (Section) เป็นบท (Chapter) หรือแบ่งเป็นข้อย่อยๆก็ได้

7. บรรณานุกรม (Bibographies) หนังสือวิชาการจะต้องแจ้งถึงที่มาของเนื้อหาที่ได้มีการอ้างถึงมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากผลงานของบุคคลอื่น โดยระบุ ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ เพื่อให้ผู้อ่านทราบ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ ในการที่จะหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนั้นด้วย

องค์ประกอบดังกล่าวในหนังสือแต่ละเล่มอาจไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าเป็นหนังสือประเภทใดหากเป็นหนังสือประเภทวิชาการ สารคดี อาจจะมีองค์ประกอบครบถ้วนดังกล่าวข้างต้น แต่สำหรับหนังสือบันเทิงคดีเช่น นวนิยาย เรื่องสั้น หรือหนังสือบทกลอนต่างๆ อาจจะไม่มีส่วนสารบัญญ ภาคผนวก บรรณานุกรม และดัชนีก็เป็นได้

3.3 ความสำคัญของหนังสือ

หนังสือมีความสำคัญและมีประโยชน์กับชีวิตมากเพราะมนุษย์ต้องการแสวงหาคำตอบที่ตนอยากรู้อยากเห็นด้วยวิธีการต่างๆเช่นซักถามและเดินทางเป็นต้นแต่วิธีที่มนุษย์จะแสวงหาคำตอบได้ดีที่สุดและสะดวกที่สุดคือการแสวงหาคำตอบจากหนังสือดังนั้นหนังสือจึงเป็นแหล่งอ้างอิงที่ดีที่สุด

3.4 กระบวนการออกแบบและสร้างหนังสือ

การออกแบบหนังสือนั้นต้องมีการกำหนดและวางแผนก่อนการออกแบบหนังสือและดำเนินการจัดวางองค์ประกอบต่างๆตามหลักการออกแบบที่ถูกต้องทำให้การออกแบบและจัดทำหนังสือต้องมีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาและความทำความเข้าใจหนังสือก่อนที่จะทำการออกแบบนักออกแบบจะต้องพยายามหาข้อมูลจากผู้เขียนหรือสำนักพิมพ์ถึงวัตถุประสงค์ในการเขียนหรือจัดทำหนังสือและจะต้องทราบถึงลักษณะของผู้อ่านที่เป็นกลุ่มเป้าหมายว่าเจตนาจะมุ่งที่ใครเป็นหลักและบุคคลกลุ่มนี้มีพฤติกรรมและความชอบไม่ชอบอย่างไรนอกจากนี้ยังต้องทราบให้ชัดเจนว่าผู้เขียนมีความคิดหลักหรือแนวคิดเบื้องหลังของหนังสืออย่างไรรวมทั้งเป็นหนังสือประเภทใดและควรจะมีบุคลิกภาพแบบไหน เพราะประเภทของหนังสือนั้นมีหลากหลาย

2. กำหนดขนาดและรูปแบบของหนังสือเมื่อเทียบกับหนังสือพิมพ์และนิตยสารแล้วหนังสือสามารถจัดทำได้หลายขนาดและหลายรูปแบบมากกว่าซึ่งในการเลือกขนาดและรูปแบบที่เหมาะสมจะต้องดูจากวัตถุประสงค์และประเภทของหนังสือเป็นหลักส่วนใหญ่แล้วจะต้องพยายามเลือกขนาดที่ตัดกระดาษได้โดยเหลือเศษน้อยแต่เพื่อเป็นการประหยัดกระดาษเพื่อลดต้นทุนนอกจากในกรณีที่เป็นหนังสือที่ระลึกราคาแพงและต้องการรูปแบบที่แปลกแตกต่างไปจากปกติ

3. การเข้าปกหนังสือนั้นมีการเข้าเล่มซึ่งมีทั้งปกอ่อนและปกแข็งขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือด้วยว่าจะมีการจัดทำปกในลักษณะใดซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงการเข้าปกแข็งซึ่งมีขั้นตอนในการเตรียมการ 2 ประการคือการเตรียมเล่มหนังสือและการเตรียมปกหนังสือ

4. รูปแบบของปกหน้าเนื่องจากความหลากหลายในรูปแบบที่เป็นไปได้ในการออกแบบปกหน้าของหนังสือนั้กออกแบบจึงควรตกลงร่วมกันกับผู้เขียนหรือสำนักพิมพ์เรื่องรูปแบบของปกหนังสือก่อนในเรื่องต่างๆดังนี้

1. กระดาษที่ใช้ในการพิมพ์ปกหน้าจะเป็นกระดาษแบบเดียวกับหน้าในหรือจะเป็นกระดาษที่มีความหนากว่าปกติส่วนใหญ่แล้วกระดาษที่ใช้ในการทำปกหน้ามักจะเป็นกระดาษแข็งในบางครั้งอาจจะมีการหุ้มหรือเคลือบเอาไว้ด้วยวัสดุชนิดอื่นเช่นผ้าหรือพลาสติกก็ได้
2. หน้าหุ้มปกหนังสือที่มีความหนาหรือที่มีราคาสูงมักจะมีหน้าหุ้มปกเพื่อรักษาปกหน้าไว้ไม่ให้เสียหาย
3. ระบบการพิมพ์และจำนวนสีที่จะพิมพ์รวมทั้งการใช้เทคนิคพิเศษอื่นในทางการพิมพ์หรือไม่เนื่องจากปกหน้าของหนังสือทำหน้าที่เหมือนหน้าโฆษณาขายหนังสือเล่มนั้นจึงเป็นเรื่องที่สมเหตุสมผลที่จะให้ความสำคัญเป็นพิเศษทั้งในงานออกแบบและการผลิต

5. รูปแบบของหน้าในรูปแบบของหน้าในของหนังสือนั้นจะมีลักษณะเช่นไรย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งที่จะเป็นองค์ประกอบของเนื้อหาได้แก่เนื้อหาที่เป็นตัวพิมพ์และภาพประกอบต่างๆว่ามีมากน้อยและต้องการคุณภาพในระดับใดทั้งนี้ควรพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

1. กระดาษที่ใช้ในการพิมพ์เป็นกระดาษชนิดใดและจะเป็นกระดาษที่มีความหนาหรือน้ำหนักเท่าใด
2. ระบบการพิมพ์ที่เหมาะสมควรเป็นระบบใดและพิมพ์กี่สีในหนังสือบางเล่มอาจจะมีหน้าในที่มีการพิมพ์สีไม่เท่ากันจึงต้องมีการกำหนดว่าจะป็นหน้าสีกี่หน้าหน้าสีหน้าเดียวก็หน้ารวมทั้งการใช้เทคนิคพิเศษอื่นในทางการพิมพ์หรือไม่โดยปกติแล้วหน้าในของหนังสือนั้นมักจะไม่ค่อยมีเทคนิคพิเศษอะไรมากนักยกเว้นหนังสือเด็กซึ่งอาจจะมีการอัดตัดตามตามแม่แบบหรือโดคัตหรือป๊อปอัพ(pop up) เพื่อเพิ่มมิติให้หน้าหนังสือ

6. แบบและขนาดตัวอักษรปกติแล้วตัวอักษรที่ใช้ในหนังสือหนึ่งแบบจะไม่มี ความหลากหลายมากนักแต่อาจมีความแตกต่างกันระหว่างตัวที่เป็นหัวเรื่องหรือพาดหัวกับตัวที่เป็นเนื้อเรื่องเท่านั้น อย่างไรก็ตามขนาดของตัวเนื้อหาจะต้องพิจารณาใช้ขนาดที่เหมาะสมกับผู้อ่านที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย หากเป็นผู้มีอายุมากหรือเด็กอาจจะต้องเลือกตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่กว่าตัวอักษรที่ใช้สำหรับวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ทั่วไป

7. แบบและจำนวนภาพประกอบภาพประกอบเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ต้องนำมาพิจารณาว่าต้องการจะนำเสนอภาพประกอบเป็นสีหรือขาวดำจำนวนอย่างละกี่รูปซึ่งแบบและจำนวนภาพประกอบนี้จะมีผลกระทบต่อกรเลือกชนิดกระดาษระบบการพิมพ์และต้นทุนในการผลิตหนังสือแต่ละเล่ม

8. การกำหนดขั้นตอนหลังการพิมพ์เนื่องจากหนังสือมีขนาดความหนาที่หลากหลายทำให้มีวิธีการเย็บเล่มหนังสือที่เหมาะสมแตกต่างกันไปนอกจากนี้ เทคนิคพิเศษบางอย่างเช่นคูนูนการประทับรอยร้อนบีมทองหรือไดคัตหรือการอัดคัตตามแม่แบบเป็นต้นเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการภายหลังการพิมพ์เสร็จสิ้นลงดังนั้นการได้สรุปขั้นตอนที่คาดว่าจะใช้หลังการพิมพ์ไว้ล่วงหน้าจะทำให้นักออกแบบได้คิดเพื่อการจัดทำหนังสือไว้ตั้งแต่ในขณะที่ยังทำการออกแบบนั่นเองการกำหนดรายละเอียดเหล่านี้เป็นสิ่งที่ยกออกแบบจะต้องพิจารณากำหนดออกมาเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบหนังสือเพื่อให้มีขนาดและรูปลักษณ์ตามที่ต้องการ

9. การเตรียมการและจัดทำเลย์เอาต์เมื่อผ่านขั้นตอนของการวางแผนกำหนดขนาดรูปลักษณ์แล้วในขั้นของการเตรียมการต่อไปคือผู้ออกแบบและจัดหน้าหนังสือจะต้องทำเลย์เอาต์ของหนังสือเล่มนั้นให้เสร็จสมบูรณ์โดยทำแบบร่างของหนังสือซึ่งแสดงรายละเอียดต่างๆไว้ออกมาเพื่อเป็นแบบหรือแนวทางให้แก่ผู้ดำเนินการพิมพ์ดำเนินการในขั้นตอนต่อไปและเพื่อป้องกันการผิดพลาดและความสูญเปล่าซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในระหว่างการพิมพ์

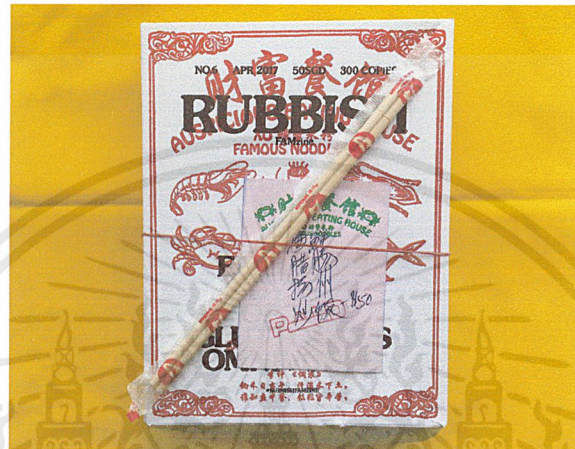
การทำเลย์เอาต์หนังสือก็คล้ายกับสิ่งพิมพ์ประเภทอื่นๆที่ได้หลายระดับคือระดับเลย์เอาต์ ขนาดจิวระดับเลย์เอาต์ขนาดหยาบและระดับเลย์เอาต์สมบูรณ์ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดและความซับซ้อน ของสิ่งที่จะพิมพ์จำนวนสีที่พิมพ์เป้าหมายของสิ่งพิมพ์และระดับความต้องการให้ผู้อ่านสนใจในสิ่งพิมพ์นั้นนักออกแบบนอกจากต้องมีความรู้ทางด้านศิลปะและหลักการออกแบบแล้วยังจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพิมพ์ด้วย

กล่าวโดยสรุปการออกแบบหนังสือต้องมีการวางแผนและเตรียมการอย่างรอบคอบเริ่มด้วยการ กำหนดขนาดรูปลักษณ์ให้เป็นขนาดมาตรฐานในส่วนที่เป็นเนื้อเรื่องควรใช้อักษรที่อ่านง่ายชัดเจนมีขนาดเหมาะสมกับการอ่านของกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญคือจะต้องมีขนาดตัวอักษรไม่เล็กจนเกินไปการจัดวางหน้าหนังสือต้องมีจุดมุ่งหมายให้อ่านง่ายเข้าใจง่ายเชิญชวนให้ผู้อ่านติดตามอ่านจนตลอดเล่มและควรหลีกเลี่ยงการออกแบบที่เล่นลวดลายต่างๆมากเกินไปซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านสับสน

3.5 กรณีศึกษาการออกแบบหนังสือ

3.5.1 'Rubbish Famzine Issue No.6 An Emojious Odyssey of the Gluttonous Omnivores' ของ Rubbish Famzine

เป็นซินฉบับที่เล่าเรื่องเกี่ยวกับอาหารการกินต่างๆในประเทศสิงคโปร์

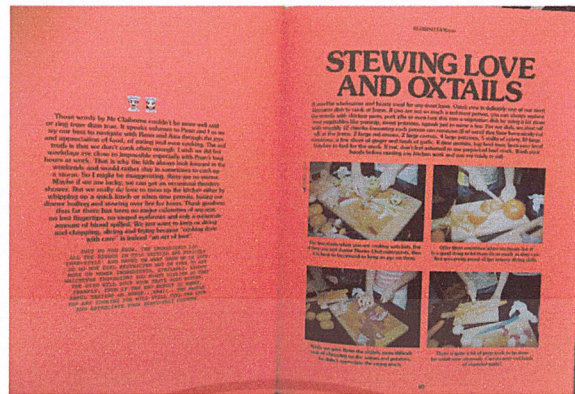

ภาพที่ 3.1 ภาพหน้าปก Packaging Rubbish Famzine Issue No.6
ที่มา : <http://kako.asia/asia/rubbish-singapore-family-zine>

ภาพที่ 3.2 ตัวหนังสือภายใน Packaging
ที่มา : <http://kako.asia/asia/rubbish-singapore-family-zine>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

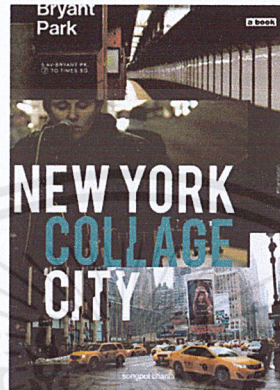
ภาพที่ 3.3 เลย์เอาต์ Rubbish Famzine Issue No.6
ที่มา : <http://kako.asia/asia/rubbish-singapore-family-zine>

ภาพที่ 3.4 เลย์เอาต์ Rubbish Famzine Issue No.6
ที่มา : <http://kako.asia/asia/rubbish-singapore-family-zine>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.2 'New York Collage City' ผู้เขียน ทรงพล จันลา จากสำนักพิมพ์ a book เป็นหนังสือที่เล่าเรื่องผ่านภาพถ่ายภายในเมืองนิวยอร์กและเขียนเล่าเรื่องเกี่ยวกับ วิถีชีวิตของผู้คนที่อาศัยทั้งอาชีพและอาหารการกิน

ภาพที่ 3.5 หน้าปกหนังสือ 'New York Collage City'

ที่มา : <http://readery.co/9786163270771>

ภาพที่ 3.6 เลย์เอาต์ 'New York Collage City'

ที่มา : <https://www.facebook.com/newyorkcollagecity/photos/a.708337302536403/1141929959177133/?type=3&theater>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

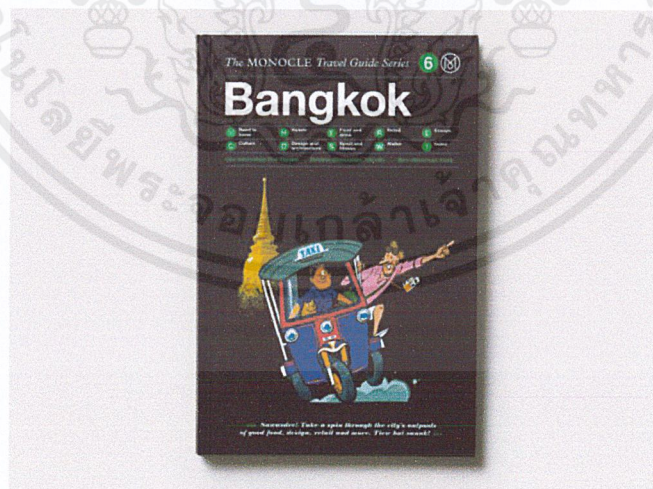

ภาพที่ 3.7 เลย์เอาต์ ‘New York Collage City’

ที่มา : <https://www.facebook.com/newyorkcollagecity/photos/a.708337302536403/1141932279176901/?type=3&theater>

3.5.3 ‘THE MONOCLE TRAVEL GUIDE, BANGKOK’ ของสำนักพิมพ์ Monocle

Monocle Travel Guide Series เป็นหนังสือซีรียส์นำเที่ยวของเมืองต่างๆที่ได้รับความนิยม แต่จะเน้นเฉพาะจุดสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความแปลกและเส้นทางที่แตกต่างไปจากหนังสือนำเที่ยวของสำนักพิมพ์อื่นๆ โดยคู่มือเที่ยวกรุงเทพฯเล่มนี้จะแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่และมีอะไรอีกมากมาย

ภาพที่ 3.8 หน้าปก ‘THE MONOCLE TRAVEL GUIDE, BANGKOK’

ที่มา : <https://shop.thecoolhunter.net/product/monocle-travel-guide-bangkok>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.9 เลย์เอาต์ ‘THE MONOCLE TRAVEL GUIDE, BANGKOK’
ที่มา : <https://coffeetablemags.myshopify.com/products/the-monocle-travel-guide-series-number-06-bangkok>

ภาพที่ 3.10 เลย์เอาต์ ‘THE MONOCLE TRAVEL GUIDE, BANGKOK’
ที่มา : <https://coffeetablemags.myshopify.com/products/the-monocle-travel-guide-series-number-06-bangkok>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 อักษรวิจิตร

อักษรวิจิตร (Calligraphy) เริ่มมาจากแนวคิดที่ต้องการเขียนตัวอักษรเพื่อเป็นหน้าเปิดของบท โดยจะเขียนเป็นชื่อเรียกของย่านในแต่ละบทนั้นๆ แทนที่ใช้พอนต์ตัวหนังสือ เพื่อให้ได้อารมณ์บรรยากาศก่อนเข้าสู่บทเนื้อหา โดยได้แรงบันดาลใจจากป้ายร้านค้าที่นิยมใช้กันในสมัยก่อนที่เป็นตัวหนังสือเขียน

ภาพที่ 3.11 ป้ายร้านค้าในสมัยก่อน

ที่มา : <https://pantip.com/topic/32247164>

3.7 สัญลักษณ์

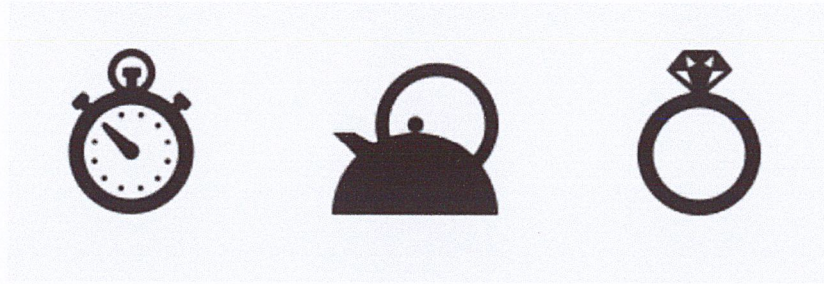
จากวิวัฒนาการของระบบการเชื่อมกับผู้ใช้ด้วยรูปภาพ (Graphics User Interface) ทำให้เกิดปัญหาในการออกแบบขึ้นจำนวนหนึ่งโดยเฉพาะการใช้ภาพสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมายการทำงานให้ผู้รับทราบซึ่งถือเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างมากเพราะการออกแบบสัญลักษณ์ที่ไม่ดีทำให้ผู้ใช้ไม่สามารถเข้าใจโปรแกรมได้ก็แทบจะเรียกได้ว่าระบบการเชื่อมประสานกับผู้ใช้ล้มเหลวหรือไม่เป็นมิตรต่อผู้ใช้นั้นการใช้ภาพสัญลักษณ์ที่เหมาะสม, ชัดเจนและง่ายต่อการเข้าใจจะสามารถส่งเสริมให้โปรแกรมระบบงานที่เราสร้างขึ้นประสบความสำเร็จไปได้ระดับหนึ่ง

ชนิดของภาพสัญลักษณ์

ภาพสัญลักษณ์มีส่วนสำคัญอยู่ 2 ส่วนคือส่วนที่เป็นภาพและส่วนที่เป็นตัวหนังสือซึ่งนำมาจัดเป็นหมวดหมู่และแบ่งภาพสัญลักษณ์ออกเป็นชนิดต่างๆดังนี้

1. Pictograph คือภาษาภาพซึ่งก็คือภาพที่สื่อความหมายได้โดยไร้ตัวอักษรอธิบายมีลักษณะเรียบง่ายที่สุดและเป็นสากลได้แก่ป้ายจราจรป้ายบอกทิศทางตามสถานที่ต่างๆการออกแบบ Pictograph นั้นส่วนสำคัญที่สุดคือเรื่องของการสื่อความหมายเวลาออกแบบเราต้องคำนึงถึงคนส่วนใหญ่ที่จะดูภาพนั้นภาพที่ได้จะต้องไม่มีรายละเอียดซับซ้อนเป็นอันตรายเพราะรายละเอียดต่างๆเหล่านั้นจะเบี่ยงเบนประเด็นการสื่อความหมายทำให้บางคนอาจเข้าใจภาพไปในทางอื่นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.12 Pictograph

ที่มา : <https://thenounproject.com/>

2. Symbol คือสัญลักษณ์ที่ไม่มีตัวอักษรในการสื่อความหมาย ส่วนใหญ่จะใช้เป็นสัญลักษณ์องค์กร สถาบัน บริษัท ฯลฯ ที่มาของภาพสัญลักษณ์อาจมาได้หลายทางสุดแต่นักออกแบบจะวางแผนความคิดอะไรในการออกแบบ

ภาพที่ 3.13 Symbol

ที่มา : <https://www.marketing-partners.com/conversations2/logo-design-101-the-symbol>

3. Letter Mark คือภาพตัวอักษร หรือภาพสัญลักษณ์ที่ใช้ตัวอักษรในการสื่อความหมาย โดยอาจจะหยิบชื่อหรือสโลแกนมาวางทำการดัดแปลงตัวอักษรต่างๆ เหล่านั้นสักเล็กน้อยนิยมใช้กันเป็นเครื่องหมายการค้าของบริษัทโดยทั่วไปเพราะทำให้คนที่เห็นจดจำได้ง่ายและพูดต่อกันมากที่สุดซึ่งทำให้ชื่อเหล่านี้ติดตลาดหรือเป็นที่จดจำของคนโดยส่วนใหญ่

ภาพที่ 3.14 Letter Mark

ที่มา : <https://www.jessicajonesdesign.com/types-of-logos/>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. Logo เรามักจะพูดเหมารวมเครื่องหมายการค้าทั้งหมดเป็นโลโก้ อาจเพราะเป็นชื่อที่เรียกจนติดปากซึ่งจริงๆแล้วโลโก้คือภาพสัญลักษณ์ที่เป็นตัวอักษรอ่านออกเสียงเป็นคำเป็นประโยคได้ซึ่งส่วนใหญ่ก็หนีไม่พ้นชื่อสินค้าของบริษัทนั่นเอง

ภาพที่ 3.15 Logo

ที่มา : <https://justcreative.com/2017/06/28/logo-design-tips-for-small-business-owners/>

5. Combination Mark คือภาพสัญลักษณ์ที่มีการผสมผสานระหว่างภาพและตัวอักษรเข้ามาใช้ร่วมกันเพื่อสื่อความหมายตามที่นักออกแบบวางเอาไว้

ภาพที่ 3.16 Combination Mark

ที่มา : <https://jetline.co.za/5-basic-logo-design-types-graphic-design-and-branding-tips/combination-mark-logos-5-logo-types/>

6. Trade Mark คือเครื่องหมายการค้า ได้แก่ ภาพสัญลักษณ์ต่างๆ ที่มีมาข้างต้นทั้งหมด แต่หยิบมาเลือกใช้ให้เข้ากับบุคลิก (Character) ของสินค้าต่างๆส่วนจะเป็นไหนนั้นก็คงต้องขึ้นอยู่กับนักออกแบบและเจ้าของกิจการนั้น

ภาพสัญลักษณ์ต่างๆที่นำมาให้ดูคาคว่ามีจำนวนไม่น้อยเลยที่คุ้นตากันภาพสัญลักษณ์ต่างๆเหล่านี้ล้วนผ่านขั้นตอนหลักในการออกแบบซึ่งเราจะได้เรียนรู้ในหัวข้อต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.8 การออกแบบสัญลักษณ์และเครื่องหมาย

1. หลักในการออกแบบตราสัญลักษณ์

- 1.1 การใช้ตารางกริด
- 1.2 คำนึงถึงสัดส่วนที่จะนำไปใช้ที่สำคัญ
- 1.3 มีเอกภาพ การจัดวางควรจัดวางให้มีความกลมกลืน มีการนำองค์ประกอบใน

การออกแบบมาใช้อย่างเหมาะสม

- 1.4 มีความโดดเด่น สื่อความหมายชัดเจน
- 1.5 มีความร่วมสมัยเข้าถึงคนสมัยนั้นๆ ได้
- 1.6 มีความเรียบง่าย จะช่วยให้ เข้าใจได้ง่ายว่าสื่อความหมายถึงอะไร

2. แนวทางการออกแบบ

- 2.1 ออกแบบโดยใช้เส้น
- 2.2 ออกแบบโดยใช้รูปร่างเรขาคณิต
- 2.3 ออกแบบโดยใช้เทคนิคการออกแบบ

1. การตัดทอน
2. มีความต่อเนื่องกัน
3. มองได้จากหลายด้าน
4. สามารถนำมาผสมกันได้

บทที่ 4

การออกแบบและแบบร่างการออกแบบ

4.1 ชื่อหนังสือ

เนื่องจากหัวข้อที่ต้องการจะทำนั้นเกี่ยวกับการรวมตัวกันของวัฒนธรรมจากชาติต่างๆที่มีอิทธิพลในกรุงเทพมหานคร โดยเริ่มเป็นการแบ่งประเภทของชาติที่มีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกัน เป็น จีน แชก และฝรั่ง ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นคำเรียกที่คนไทยนั้นคุ้นชินเป็นอย่างดี

จึงได้พิจารณาเลือกใช้ภาษาพูดเป็นชื่อของหนังสือ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่ายและรู้สึกคุ้นเคยเป็น “บางกอก รวมมิตร”

ซึ่งหากจะแปลความหมายของชื่อนั้นก็สามารถแปลออกได้ว่า ‘บางกอก’ คือชื่อเรียกชื่อแรกของพื้นที่กรุงเทพฯในปัจจุบัน เหมือนเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องราวต่างๆก่อนจะเริ่มมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป นำมาต่อด้วยคำว่า ‘รวมมิตร’ หมายถึงมิตรทั้งหลายจากต่างชาติ ที่ได้มีส่วนร่วมกันสร้างวัฒนธรรมต่างๆให้เกิดขึ้นในพื้นที่แห่งนี้

4.2 กลุ่มเป้าหมาย

จากจุดประสงค์ในการเลือกทำหัวข้อนี้เพราะว่า ในปัจจุบัน คนในวัย 20 - 30 ปีนี้ไม่มีความรู้หรือความสนใจเกี่ยวกับกรุงเทพฯมากนัก ทำให้เรื่องราวของวัฒนธรรมต่างๆไม่มีผู้รับสืบทอดและจะค่อยๆเลือนหายไปจากสังคม ผู้จัดทำจึงมาวิเคราะห์ถึงปัญหา และต้องการให้พื้นที่ในแต่ละย่านของกรุงเทพฯนั้นเป็นที่รู้จักและสามารถเข้าถึงกลุ่มคนเหล่านี้และเพื่อช่วยให้วัฒนธรรมต่างๆยังคงสืบต่อไป

โดยกลุ่มเป้าหมายที่ตั้งไว้คือ คนกรุงเทพฯในช่วงอายุ 20 - 30 ปี

4.3 เนื้อหาในหนังสือ

เนื้อหาในหนังสือจะแบ่งออกเป็น 5 บทตามย่านที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม ได้แก่

- 4.3.1 ยาวราช, สำเพ็ง, พาหุรัด
- 4.3.2 เจริญกรุง, ตลาดน้อย
- 4.3.3 เสาชิงช้า, ถนนบำรุงเมือง, แยกคอกวัว
- 4.3.4 ภูมิจีน
- 4.3.5 บองลำพู, ถนนข้าวสาร

4.4 ฟอนต์ที่ใช้ในหนังสือ (Fonts)

4.4.1 ฟอนต์ประดิษฐ์ (Display Font) ฟอนต์ประดิษฐ์ใช้เป็น San Sern Demo เนื่องจากฟอนต์มีความหรูหราและย้อนยุค ให้ความรู้สึกถึงตัวอักษรไทยในสมัยก่อน เหมาะกับการใช้เป็น headline และหน้าปก ให้ความสะดุดตาและเข้ากับ mood ของหนังสือได้เป็นอย่างดี

ก ข ช ค ห ม ง จ ฉ ช ช ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ด ต ถ ท ธ น บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม ย ร ล ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ
อะ ำ อี อี อี อี อี อู อู เอะ เอ แอะ แอ โอะ โอ เอะ อ เอะเอะ เออ เอียะ เอีย เอื้อะ เอื้อ อัวะ อัว อำ ไอ โอะ ฤ ฤ ฤ ฤ

4.4.2 ฟอนต์หัวข้อ (Headline Font) ฟอนต์หัวข้อใช้เป็น Athiti Medium เนื่องจากเป็นฟอนต์ไม่มีหัวและเรียบง่าย เหมาะกับใช้เป็น headline ของบทเนื้อหา ตัวฟอนต์นั้นมีลักษณะความเป็นไทยที่ตัดทอนออกมาให้อ่านง่ายและสวยงาม

ก ข ช ค ค ห ง จ ฉ ช ช ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ด ต ถ ท ธ น บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม ย ร ล ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ
อะ ำ อี อี อี อี อี อู อู เอะ เอ แอะ แอ โอะ โอ เอะ อ เอะเอะ เออ เอียะ เอีย เอื้อะ เอื้อ อัวะ อัว อำ ไอ โอะ ฤ ฤ ฤ ฤ
A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

4.4.3 ฟอนต์เนื้อหา (Text Font) ฟอนต์เนื้อหาใช้เป็น Niramit Light เนื่องจากเป็นฟอนต์ที่ค่อนข้างอ่านได้ง่ายเมื่ออยู่ในส่วนของเนื้อหา และให้ความรู้สึกถึงความเป็นไทยย้อนยุคที่ดูเรียบง่าย และลงตัวเข้ากับเนื้อหาและภาพภายในตัวหนังสือ

ก ข ช ค ค ห ง จ ฉ ช ช ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ด ต ถ ท ธ น บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม ย ร ล ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ
อะ ำ อี อี อี อี อี อู อู เอะ เอ แอะ แอ โอะ โอ เอะ อ เอะเอะ เออ เอียะ เอีย เอื้อะ เอื้อ อัวะ อัว อำ ไอ โอะ ฤ ฤ ฤ ฤ
A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 อักษรวิจิตร

อักษรวิจิตร (Calligraphy) สร้างขึ้นจากการเขียนเพื่อให้ได้อารมณ์บรรยากาศของป้ายร้านค้าในสมัยก่อนโดยจะเขียนเป็นชื่อย่านต่างๆ ใช้เป็นหน้าเปิดของบทก่อนเข้าสู่หมวดเนื้อหาโดยในแต่ละย่านจะมีการออกแบบที่ต่างกันเล็กน้อยตามเพื่อสื่อถึงวัฒนธรรมของชาติที่อาศัยอยู่ในย่านนั้นๆ

4.5.1 ย่านของวัฒนธรรมจีน

ภาพที่ 4.1 การเขียนตัวอักษรชุดที่ 1

4.5.2 ย่านของวัฒนธรรมแขก

ชาวเรอ
 เสาชิงช้า
 เสาแก้ว

ภาพที่ 4.2 การเขียนตัวอักษรชุดที่ 2

4.5.3 ย่านของวัฒนธรรมฝรั่ง

เจริญกรุง
 กุฎีจีน
 ซ้ำสาม

ภาพที่ 4.3 การเขียนตัวอักษรชุดที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

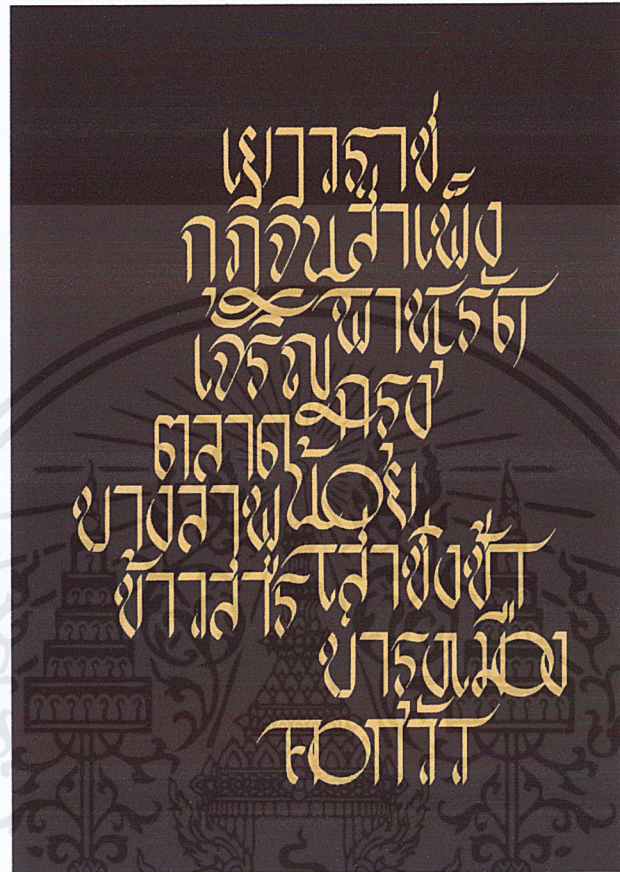
การนำไปใช้เป็น Display font เพื่อเป็นหน้าเปิดของแต่ละบท ได้มีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งของตัวอักษรเล็กน้อย เพื่อให้เส้นสายของตัวอักษรเชื่อมโยงและมีความต่อเนื่องกัน

ภาพที่ 4.4 การใช้ Display font เป็นหน้าเปิดของแต่ละบท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำไปปรับใช้เป็นงานกราฟิกอื่นๆ โดยนำตัวอักษรมาเรียงใหม่ให้เชื่อมโยงเข้าหากัน

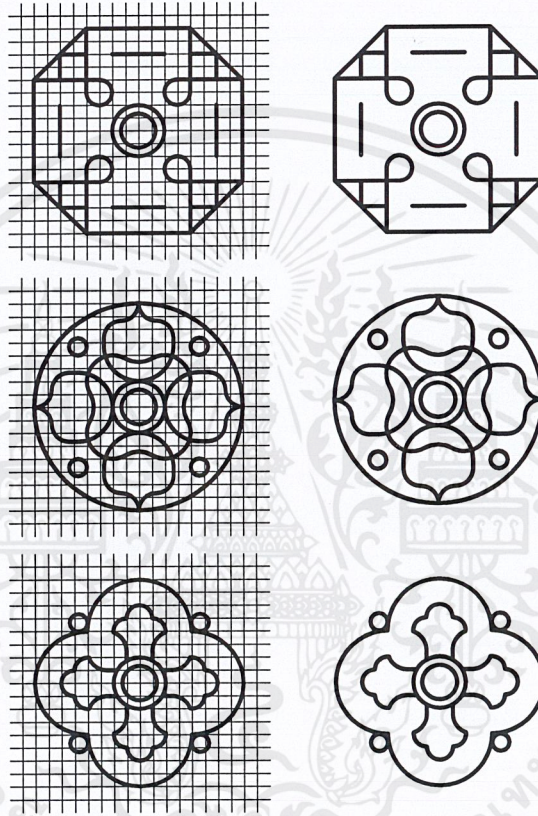

ภาพที่ 4.5 การใช้ Display font เป็น Graphic element

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6 สัญลักษณ์ (Symbols)

แนวคิดในการสร้างสัญลักษณ์เพื่อเป็นตัวช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจในส่วนเนื้อหามากขึ้น โดยจะมีอยู่ 3 สัญลักษณ์เพื่อสื่อถึงวัฒนธรรมจากชาตินั้นๆ คือ จีน แวก และฝรั่ง โดยการนำ element ที่เป็นเอกลักษณ์หลายๆอย่างมาผสมและตัดทอน

ภาพที่ 4.6 เซ็ตสัญลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัญลักษณ์ทั้ง 3 ถูกสร้างขึ้นบนกริดเดียวกันเพื่อให้เป็นเซตและสามารถนำมาซ้อนทับกันเป็นสัญลักษณ์ใหม่ เพื่อสื่อถึงการรวมตัวกันระหว่างวัฒนธรรม

ภาพที่ 4.7 เซตสัญลักษณ์การผสมกันของวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำ symbols ไปใช้เพื่อเป็นหน้าเปิดของแต่ละบท เพื่อช่วยในการเล่าเรื่องก่อนเข้าสู่เนื้อหาภายในบทและให้ผู้อ่านได้เข้าใจว่าภายในเนื้อหาของบทนั้นๆ เป็นการรวมตัวกันของวัฒนธรรมชาติไหนบ้าง

ภาพที่ 4.8 การใช้ symbol เป็นหน้าเปิดของแต่ละบท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำ symbols ไปใช้สร้างแพทเทิร์น

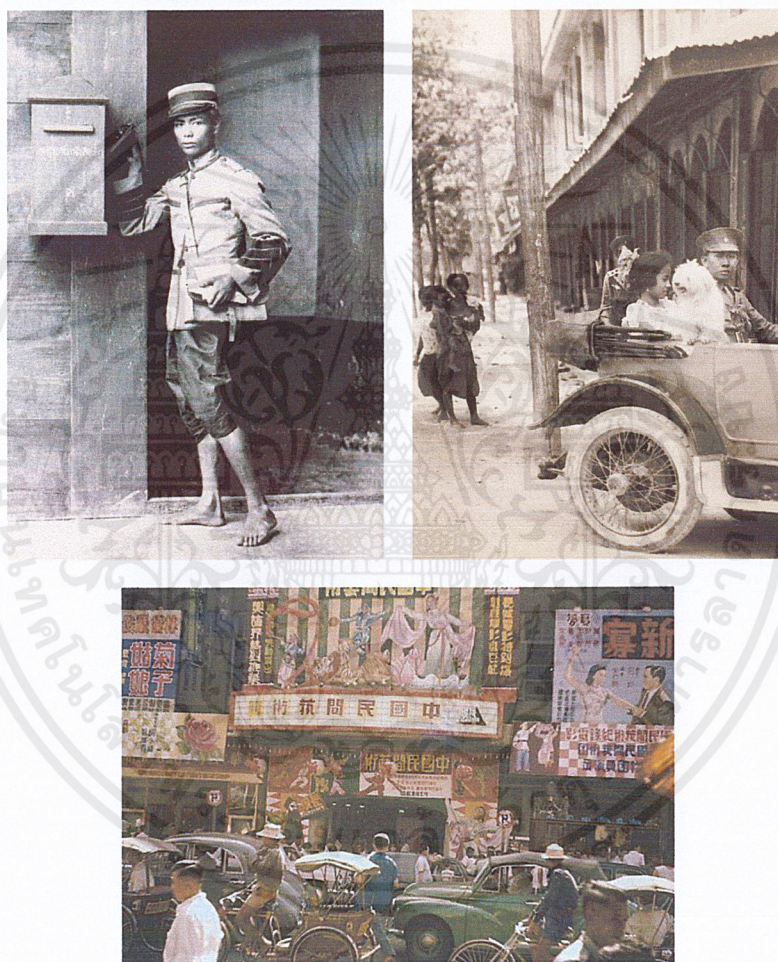
ภาพที่ 4.9 การใช้ symbol มาสร้างเป็นแพทเทิร์น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.7 ภาพประกอบภายในหนังสือ

ภาพประกอบเนื้อหาภายในหนังสือจะใช้เป็นภาพถ่ายทั้งหมด โดยจะแบ่งภาพถ่ายออกเป็น 3 ประเภท คือ

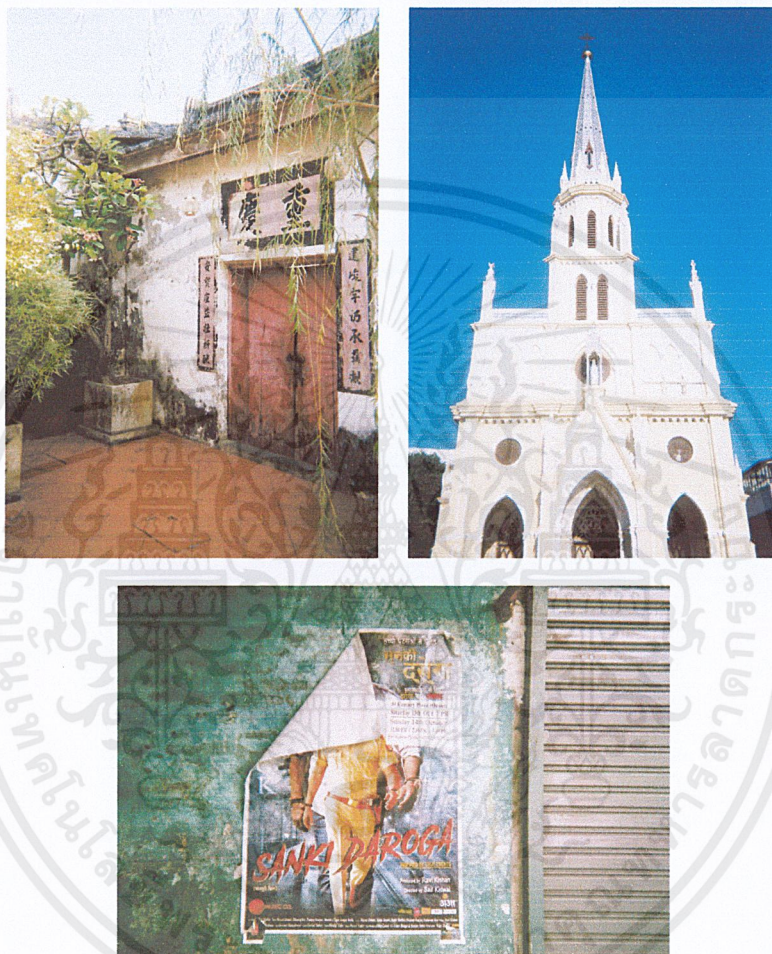
4.7.1 ภาพเก่าที่อ้างอิงนำมาใช้ ภาพเหล่านี้ล้าวนแล้วแต่เป็นภาพเก่าที่มีการถ่ายบันทึกไว้ตามแหล่งข้อมูลต่างๆ เหตุผลที่จำเป็นต้องนำภาพถ่ายเก่ามาใช้อ้างอิงเพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นถึงบรรยากาศสภาพบ้านเมืองในสมัยนั้น เพราะในปัจจุบันภาพบรรยากาศเหล่านั้นไม่สามารถพบเห็นได้อีกแล้ว

ภาพที่ 4.10 ตัวอย่างภาพถ่ายที่อ้างอิงนำมาใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.7.2 ภาพที่ถ่ายขึ้นใหม่ ภาพเหล่านี้จะเป็นภาพถ่ายที่แสดงให้เห็นถึงบรรยากาศ บ้านเมือง วิถีชีวิตของผู้คนในปัจจุบัน โดยจะเป็นภาพถ่ายที่ผู้จัดทำนั้นถ่ายด้วยตนเองด้วยการใช้กล้องฟิล์ม ซึ่งในแต่ละบทจะใช้ฟิล์มที่ต่างชนิดกันเพื่อให้ได้ภาพบรรยากาศและสีสันเฉพาะตน

ภาพที่ 4.11 ตัวอย่างภาพถ่ายฟิล์มที่นำมาใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.7.3 ภาพ collage จะเป็นการนำภาพของวัตถุต่างๆที่มีเรื่องราวเกี่ยวเนื่องกันมาตัดต่อเรียบเรียงให้เป็นภาพเดียว เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพและเข้าใจในส่วนของเนื้อหามากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4.12 ตัวอย่างภาพงาน collage

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.8 การวางเลย์เอาต์และการออกแบบของแต่ละบท

เนื่องจากเนื้อหาของหนังสือนั้นเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม จากจุดนี้จึงเลือกพิจารณาการวางเลย์เอาต์ของหนังสือให้มีความหลากหลายและแตกต่างกันในแต่ละบท รวมถึงการเลือกใช้โทนสีที่แตกต่างกัน

ภาพที่ 4.13 ตัวอย่างเลย์เอาต์และมุดของบทที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.14 ตัวอย่างเลย์เอาต์และมุดของบทที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.15 ตัวอย่างเลย์เอาท์และมุตของบทที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.16 ตัวอย่างเลย์เอาท์และมุดของบทที่ 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.17 ตัวอย่างเลย์เอาต์และมุดของบทที่ 5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

ผลงานสำเร็จ

5.1 หนังสือ “บางกอก รวมมิตร”

ภาพที่ 5.1 หน้าปกหนังสือ “บางกอก รวมมิตร”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.2 เนื้อหาภายในหนังสือ “บางกอก รวมมิตร”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.3 ภาพประกอบภายในหนังสือ “บางกอก รวมมิตร”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

การออกแบบหนังสือครั้งนี้สำเร็จและบรรลุเป้าหมาย ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านจะได้รับความรู้และความสนใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่างชาติที่มีอิทธิพลในกรุงเทพฯ ไม่มากนักน้อย และช่วยกันดูแลรักษาวัฒนธรรมหรือแม้แต่การปรับเปลี่ยนให้เกิดเป็นวัฒนธรรมใหม่ๆ สืบต่อไป

6.2 ปัญหาและข้อจำกัดในการศึกษา

ในการออกแบบหนังสือ “บางกอก รวมมิตร” เกิดปัญหาและพบข้อจำกัดในการศึกษา ดังนี้

1. ข้อจำกัดทางข้อมูล เนื่องจากข้อมูลทางประวัติศาสตร์หลายๆอย่างในประเทศไทยไม่ได้มีการบันทึกไว้อย่างดีมากนัก ทำให้การเข้าถึงข้อมูลบางอย่างนั้นเป็นไปได้ยากและขาดแหล่งที่มา เพราะส่วนใหญ่เรื่องราวในอดีตทั้งหลายจะเป็นการพูดต่อกันมาไม่ได้มีการบันทึกไว้แต่อย่างใด

6.3 ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาข้อมูลเนื้อหาอย่างละเอียดเสียก่อน และทำความเข้าใจในเนื้อหาอย่างละเอียด
2. การสำรวจหาข้อมูล ทั้งจากการลงพื้นที่ หรือการหาข้อมูลในอินเทอร์เน็ตนั้นมีส่วนช่วยในการทำงานเป็นอย่างมาก
3. การวางแผนขั้นตอนการทำงานจนไปถึงกระบวนการผลิตนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้การทำงานบรรลุตามกรอบเวลาที่กำหนด

6.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้พบเห็นปัญหาและเรียนรู้วิธีรับมือกับปัญหานั้นๆ ได้เข้าใจถึงกระบวนการทำงานของตนเองว่ามีจุดบกพร่องตรงไหนบ้าง
2. จากหัวข้อของเนื้อหาที่เน้นไปทางข้อมูล ทำให้ผู้จัดทำได้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องของหัวข้อที่ทำมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

หนังสือและวารสารภาษาไทย

- กุลธิดา สืบหล้า. *ย่านเก่า มุมเมือง และเรื่องเล่า*. กรุงเทพมหานคร:สร้างสรรค์บุ๊คส์, บจก., 2548.
- ชลธร วงศ์ศรีตม. *กรุงเทพฯ นำรู้ ตอน ย่านเก่า เล่ากรุง*. กรุงเทพมหานคร:มติชน, สนพ., 2556.
- ปราณี กล้าส้ม. *ย่านเก่าในกรุงเทพ(เล่ม 1)*. กรุงเทพมหานคร:เมืองโบราณ, 2549.
- ปราณี กล้าส้ม. *ย่านเก่าในกรุงเทพ(เล่ม 2)*. กรุงเทพมหานคร:เมืองโบราณ, 2550.
- มณฑล ประภากรเกียรติ. *กรุงเทพฯ นำรู้ ตอน ลำคลอง*. กรุงเทพมหานคร:มติชน, สนพ., 2556.
- วีระยุทธ ปีสาลี. *กรุงเทพฯ ยามราตรี*. กรุงเทพมหานคร:มติชน, สนพ., 2557.
- คันสนีย์ วีระศิลป์ชัย. *ชื่อบ้านนามเมืองในกรุงเทพฯ*. กรุงเทพมหานคร:มติชน, สนพ., 2560.
- ส.พลายน้อย. *เล่าเรื่องบางกอก ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพมหานคร:พิมพ์คำ, 2555.
- ส.พลายน้อย. *108 ที่กรุงเทพฯ ฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม*. กรุงเทพมหานคร:สถาพรบุ๊คส์, สนพ., 2562.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. *กรุงเทพฯ มาจากไหน?*. กรุงเทพมหานคร:ดริม แคทเซอร์, สนพ., 2555.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- กิตติพงศ์ สนธิสัมพันธ์. (16 กันยายน พ.ศ.2560). *คริสต์ศาสนสถานริมฝั่งเจ้าพระยา: วัดขวาง ตาครุฑ*. เข้าถึงได้จาก : <https://themomentum.co/santa-cruz-chaopraya-series/> (วันที่สืบค้น : 1 พฤษภาคม 2562).
- นักรบ มูลมานัส. (6 มีนาคม พ.ศ.2561). *กรุงเทพฯ ราตรี เจริญกรุง : ถนนแบบตะวันตกสายแรกของไทยที่ทำให้กรุงเทพฯ เป็น 'เมืองที่ไม่เคยหลับไหล' จุดเริ่มต้นการท่องเที่ยวของชาวกรุงรุ่นปู่ย่าตาทวดที่มาพร้อมการตัดถนน รถราง ไฟฟ้า และรถยนต์*. เข้าถึงได้จาก : <https://readthecloud.co/notenation-4/> (วันที่สืบค้น : 1 พฤษภาคม 2562).
- นิสิตชั้นปีที่ 1 คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *ชุมชนบางลำพู*. เข้าถึงได้จาก : <https://luksamonfah.wixsite.com/banglamphu> (วันที่สืบค้น : 1 พฤษภาคม 2562).
- พัฒนายุ เอี่ยมอำนวยการสุข, ประวัติพระพุทธรูป เทวรูป วัด โบราณสถาน พระอริยสงฆ์. (11 กันยายน พ.ศ.2559). *ศาลเจ้าเกียนอันเกง 建安宮 Kian Un Keng Shrine*. เข้าถึงได้จาก : <https://www.facebook.com/pattanyuuposts/ศาลเจ้าเกียนอันเกง-建安宮-kian-un-keng-shrine582-ถอรุณอมรินทร์ตัดใหม่-6-เขตธนบุรี-ก/1587004471601594/> (วันที่สืบค้น : 1 พฤษภาคม 2562).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มนัส โอภากุล. (5 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2562). คำว่า “เจ๊ก” มาจากไหน. เข้าถึงได้จาก : https://www.silpa-mag.com/history/article_18158 (วันที่สืบค้น : 1 พฤษภาคม 2562).

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (13 เมษายน 2561). บางลำพู. เข้าถึงได้จาก : <https://th.wikipedia.org/wiki/บางลำพู> (วันที่สืบค้น : 1 พฤษภาคม 2562).

C. Kwanmongkol. (31 พฤษภาคม พ.ศ.2561). ทำไมต้องเป็นเซียงกง มายีน (ให้หาย) งบกันตรงนี้. เข้าถึงได้จาก : <https://dramaqueenbkk.com/cultures/xianggong/> (วันที่สืบค้น : 1 พฤษภาคม 2562).

KHAOSANROADBLOG. (13 พฤศจิกายน พ.ศ.2559). ประวัติความเป็นมาของถนนข้าวสาร. เข้าถึงได้จาก : <https://khaosanroadblog.wordpress.com/2016/11/13/2-1-ประวัติความเป็นมาของ/> (วันที่สืบค้น : 1 พฤษภาคม 2562).

MGR Online. (27 ธันวาคม พ.ศ.2556). ขนมฝรั่งกุฎีจีน” ขนมโบราณคู่ชุมชนกุฎีจีน. เข้าถึงได้จาก : <https://mgronline.com/travel/detail/9560000158092> (วันที่สืบค้น : 1 พฤษภาคม 2562).

7ย่านเก่ากับรักของเรา. (พ.ศ.2561). ย่านตลาดน้อย-บางรัก. เข้าถึงได้จาก : <https://www.7ย่านเก่ากับรักของเรา.com/16972816/ย่านตลาดน้อย-บางรัก> (วันที่สืบค้น : 1 พฤษภาคม 2562).

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล

โอภาสพล จงสิริรัตนกุล

ที่อยู่

217 ม.รังสิตา ซ.อุดมสุข 58 ถ.สุขุมวิท 103 แขวง บางนา
เขต บางนา กรุงเทพมหานคร. 10260

การติดต่อ

E - mail : mmm.gghtt@gmail.com

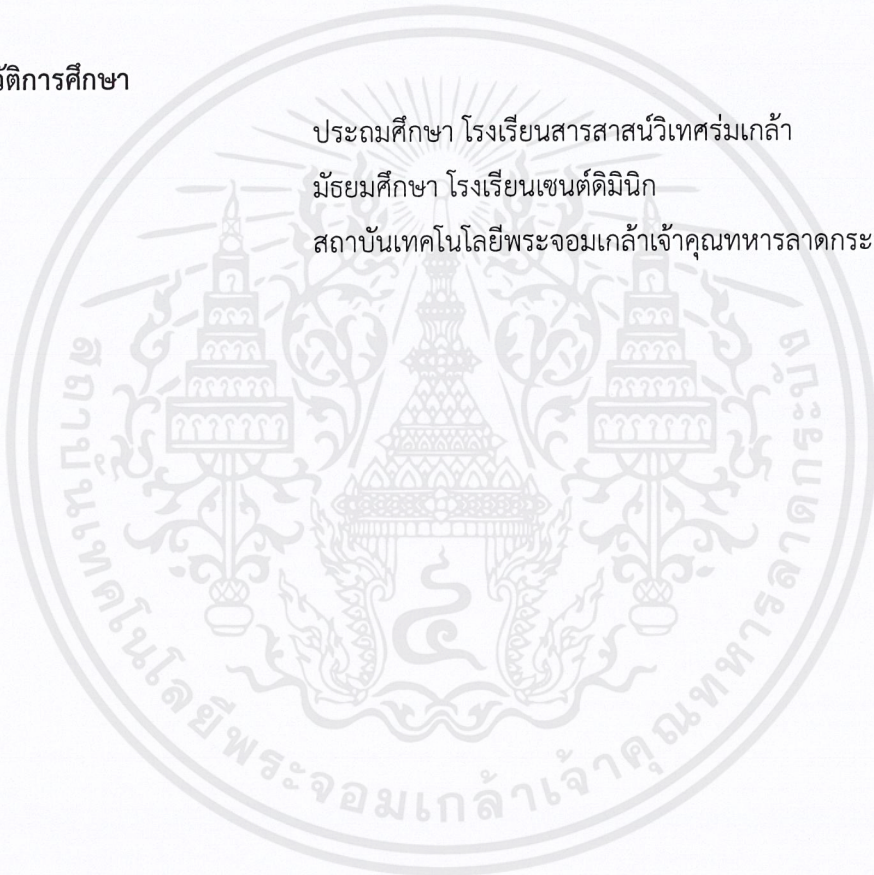
Tel. : 086-346-0623

ประวัติการศึกษา

ประถมศึกษา โรงเรียนสารสาสน์วิเทศร่มเกล้า

มัธยมศึกษา โรงเรียนเซนต์ดมิทริก

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้